О. Беженар, Г. Беженар

Атестація педагогічних кадрів

Шкільний світ
Експерт у галузі освіти

Бібліотека «Шкільного світу»

ДОРОГІ ОСВІТЯНИ!

Атестаційна пора — випробування для кожного: від учителя до директора. Наше видання допоможе вам правильно оформити документацію, бути обізнаними щодо організаційних питань атестаційного процесу. Книга стане вашим практичним порадником, адже вона підготовлена за новим Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників.

Під час атестації радимо скористатися книжками видавництва «Шкільний світ», що вже вийшли друком:

- «Атестація діяльності директорів шкіл».
- «Атестація педагогічних працівників. Методичний посібник» (за старим положенням).
- «Імідж сучасного вчителя».
- «Моніторинг у ЗНЗ».
- «Класному керівнику. Як оцінити ефективність виховної роботи».
- «Компетентність учителя зарубіжної літератури. Реалізація на уроці».
- «Teacher training references. (Підготовка вчителя до атестації)».

У 2012 році вийдуть друком книжки «Педагогічна майстерність та методичний супровід» (лютий) та «Портфоліо вчителя» (квітень).

Ми з тими, хто прагне змін.
Почніть діяти!

Редакція газети «Сучасна школа України»
та журналу «Школа»

Бібліотека «Шкільного світу»
Заснована у 2003 р.

Оксана Беженар
Георгій Беженар

АТЕСТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ

Сучасна школа України. Бібліотека
Директор школи. Бібліотека
Управління освітою. Бібліотека

Київ
«Шкільний світ»
2012

УДК 373.091.12:331.108.43](062)
ББК 74.204я8
Б38

Упорядник *М. К. Голубенко*

Редакційна рада:
М. Голубенко, А. Дьоміна, Ж. Сташко,
М. Мосієнко — канд. філол. наук, Г. Кузьменко, О. Шатохіна

Беженар О. А.

Б38 Атестація педагогічних кадрів / Оксана Беженар, Георгій Беженар ; упоряд. М. К. Голубенко. — К. : Шк. світ, 2012. — 112 с. — (Бібліотека «Шкільного світу»).

ISBN 978-966-451-000-1.

ISBN 978-966-451-704-8.

Книжка розроблена на основі нового Положення про атестацію педагогічних працівників. Вона містить складники, необхідні для підготовки й проведення атестації педкадрів у ЗНЗ: нормативні документи, накази, протоколи засідань атестаційної комісії; орієнтовні характеристики педагогів щодо встановлення кваліфікаційних категорій; психологічний інструментарій виявлення професійних якостей педагога, рівня його творчого потенціалу.

Директорам навчальних закладів, заступникам директорів, психологам, членам атестаційної комісії, працівникам методичних служб різних рівнів.

УДК 373.091.12:331.108.43](062)
ББК 74.204я8

ISBN 978-966-451-000-1 (б-ка «Шк. світу»)
ISBN 978-966-451-704-8

© Беженар О. А., Беженар Г. Д., 2012
© Голубенко М. К., упорядкування, 2012
© ТОВ Видавництво «Шкільний світ», дополіграфічна підготовка, 2012

ЗМІСТ

До читача 4

Розділ 1. Нормативно-правове та організаційне забезпечення атестації педагогічних працівників

Пам'ятка для керівника загальноосвітнього навчального закладу 6

Локальні документи 29

Розділ 2. Комплексна оцінка рівня кваліфікації, педагогічної майстерності вчителя

Накази 38

Психологічний інструментарій. Комплексна оцінка рівня кваліфікації, педагогічної майстерності вчителя 41

Приклади складання характеристики діяльності педагогічного працівника 54

Протоколи 88

Портфоліо вчителя 94

Підсумкові накази 98

Список рекомендованої літератури 111

ДО ЧИТАЧА

Сьогодні особливого значення набуває *проблема розвитку професійної компетентності вчителів,* діяльність яких пов'язана з фаховою поліфункціональністю, багатопредметністю, розгалуженістю емоційно-комунікативної сфери взаємодії з учнями тощо. Сучасний учитель поряд із навчанням і вихованням учнів виконує культурологічну, соціально-психологічну, розвивальну, дослідницьку, проективну функції, створює умови, що забезпечують освітній і духовний розвиток дітей. Його фахова досконалість вимагає все вищого рівня компетентності, який міг би забезпечити ефективність і результативність педагогічних дій. Сучасній школі необхідні професіонали, здатні працювати в умовах швидкого зростання обсягів наукової інформації, готові опановувати й упроваджувати інноваційні освітні технології, сприяти розвитку пізнавальних інтересів і творчих здібностей учнів.

Важливу роль у вирішенні цієї проблеми відіграє ***система післядипломної освіти й атестації педагогів,*** яка створює умови для постійного розвитку їхньої професійної компетентності. Завдяки цьому долається розрив між здобутою ними фаховою підготовкою у вищому навчальному закладі та новими вимогами, що висуває розвиток науки, техніки, економіки й суспільства.

Нині, в умовах глобалізації та інформатизації, важливо визначити *нові підходи* до організації, змісту й методичного забезпечення процесу розвитку професійної компетентності педагогічних кадрів і обрати такі з них, які сприяли б *інтеграції професійного та особистісного* в педагогічній діяльності. Знання теорії предмета й технологій навчання та виховання ефективно спрацьовують у педагогічній практиці лише тоді, коли вони зливаються з почуттями і прагненнями вчителя, з його власним «Я», любов'ю до дітей та отриманням задоволення від їхніх успіхів.

Відповідно до *Типового положення про атестацію педагогічних працівників,* на основі педагогічної діяльності визначається відповідність педагогічного працівника посаді, яку він обіймає, рівню кваліфікації.

Атестація педкадрів проводиться з метою активізації творчої професійної діяльності, стимулювання неперервної фахової освіти, підвищення відповідальності вчителів за результати своєї роботи, забезпечення соціального захисту їх.

Тож нагальним стає питання грамотної і системної роботи адміністрації навчального закладу з педагогічними кадрами щодо атестації.

Під час підготовки до атестації проводиться копітка аналітична робота, розробляються на основі локальних моніторингових досліджень заходи для здійснення атестаційних процедур.

Книжка містить нормативні документи, практичні аспекти організації та проведення атестації педагогічних працівників. Вона допоможе керівникам закладів освіти, їх заступникам, працівникам методичних служб у підготовці та проведенні атестаційних процедур, написанні характеристик для встановлення (підтвердження) кваліфікаційних категорій, в оформленні підсумкових документів (протоколів засідань шкільної атестаційної комісії, наказів тощо).

розділ 1

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ КЕРІВНИКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Перелік нормативно-правових актів із питань атестації педагогічних працівників

1. Закон України **«Про освіту»** від 23.05.1991 р. № 1060-XII (із змінами і доповненнями). Ст. 54 «Кадрове забезпечення сфери освіти».

2. Закон України **«Про загальну середню освіту»** від 13.05.1999 р. № 651-XIV (зі змінами і доповненнями). Ст. 27 «Атестація педагогічних працівників».

3. **Кодекс законів про працю України** від 10.12.1971 р. № 322-VIII (зі змінами і доповненнями). Ст. 40 (ч. 1, п. 2), ст. 96.

4. Постанова Кабінету Міністрів України **«Про затвердження переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників»** від 14.06.2000 р. № 963.

5. Постанова Кабінету Міністрів України **«Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад»** від 27.08.2010 р. № 778.

6. Постанова Кабінету Міністрів України **«Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери»** від 30.08.2002 р. № 1298 (із змінами і доповненнями).

7. Постанова Кабінету Міністрів України **«Про реалізацію статті 54 Закону України "Про освіту" та статті 48 Закону України "Про вищу освіту"»** від 26.04.2003 р. № 632. Перелік кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників.

8. Наказ Міністерства освіти і науки України **«Про визначення порядку присвоєння педагогічних звань педагогічним працівникам»** від 04.07.2005 р. № 396, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14.07.2005 р. № 754/11034.

9. Наказ Міністерства освіти і науки України **«Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ»** від 26.09.2005 р. № 557, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03.10.2005 р. № 1130/11410.

10. Наказ Міністерства освіти України **«Про затвердження Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти»** від 15.04.1993 р. № 102, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 27.05.1993 р. за № 56 (із змінами і доповненнями).

11. Наказ Міністерства освіти і науки України **«Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників»** від 06.10.2010 р. № 930, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14.12.2010 р. № 1255/18550.

12. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України **«Про атестацію працівників психологічної служби системи освіти»** від 20.01.2011 р. № 1/9-34.

13. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України **«Про застосування деяких норм Типового положення про атестацію педагогічних працівників»** від 26.01.2011 р. № 1/9-44.

14. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України **«Про застосування Типового положення про атестацію педагогічних працівників»** від 06.01.2011 р. № 1/9-6.

Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту України

23.09.2011 № 1/9-727
на № _____ від _____

Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій
Інститути післядипломної педагогічної освіти

Про застосування деяких норм Типового положення про атестацію педагогічних працівників

До Міністерства надходять численні звернення вчителів, які викладають кілька предметів, щодо зниження їм кваліфікаційних категорій.

Наголошуємо, що прийняття рішень про зниження педагогічним працівникам кваліфікаційних категорій належить виключно до повноважень атестаційних комісій. Керівники навчальних закладів та місцевих органів управління освітою не вправі одноосібно приймати такі рішення. Підставою для зниження кваліфікаційної категорії може бути лише встановлене атестаційною комісією зниження працівникам рівня професійної діяльності.

Вимога, встановлена пунктом 3.20 Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 6 жовтня 2010 року № 930, зареєстрованого у Міністерстві юстиції 14 грудня 2010 року за № 1255/18550 (далі — Типове положення), про підвищення вчителями та викладачами кваліфікації з усіх предметів, які вони викладають, застосовується лише до педагогічних працівників, які атестуються за новим Типовим положенням.

Поширення кваліфікаційної категорії на все педагогічне навантаження до наступної атестації було встановлено пунктом 2.6 Типового положення, яке 30 грудня 2010 року втратило чинність. Ця норма безперечно визначає, що кваліфікаційні категорії, присвоєні до набрання чинності Типовим положенням вчителям та викладачам, які мають педагогічне навантаження з кількох предметів, зберігаються та поширюються на все навчальне навантаження до наступної атестації.

Враховуючи, що інститути післядипломної педагогічної освіти, у зв'язку з обмеженим ліцензійним обсягом, не змогли забезпечити підвищенням кваліфікації всіх працівників, які у 2011 році атестувалися за новим Типовим положенням, Міністерство з метою врегулювання зазначеного питання підготовило проект наказу «Про внесення змін до Типового положення». У проекті, зокрема, визначено, що на вчителів та викладачів, які не пройшли підвищення кваліфікації з усіх предметів, які вони викладають, кваліфікаційні категорії поширюються на все навчальне навантаження до наступної атестації. На даний час завершується погодження проекту наказу іншими міністерствами.

З метою захисту трудових прав педагогічних працівників і недопущення погіршення умов оплати їх праці, доручаємо вжити заходів до безумовного виконання норми, встановленої попереднім Типовим положенням (п. 2.6), яка не має зворотної дії в часі, та до набраних чинності наказом забезпечити поширення кваліфікаційних категорій на все навчальне навантаження на педагогічних працівників, які атестувалися у 2011 році та з незалежних від них причин не пройшли підвищення кваліфікації.

Заступник Міністра Б. М. Жебровський

Затверджено
Наказ Міністерства освіти і науки України
06.10.2010 р. № 930
Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
14.12.2010 р. за № 1255/18550

Типове положення
про атестацію педагогічних працівників

I. Загальні положення

1.1. Це Типове положення визначає порядок проведення атестації педагогічних працівників дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних, вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, навчально-методичних (науково-методичних) установ і закладів післядипломної ~~педагогічної~~ освіти, спеціальних установ для дітей, а також педагогічних працівників закладів охорони здоров'я, культури,

соціального захисту, інших закладів та установ, у штаті яких є педагогічні працівники (далі — навчальні та інші заклади).

1.2. Атестація педагогічних працівників — це система заходів, спрямована на всебічне комплексне оцінювання їх педагогічної діяльності, за якою визначаються відповідність педагогічного працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, присвоюється кваліфікаційна категорія, педагогічне звання.

1.3. Метою атестації є стимулювання цілеспрямованого безперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, зростання їхньої професійної майстерності, розвитку творчої ініціативи, підвищення престижу й авторитету, забезпечення ефективності навчально-виховного процесу.

1.4. Головними принципами атестації є відкритість та колегіальність, гуманне та доброзичливе ставлення до педагогічного працівника, повнота, об'єктивність та системність оцінювання його педагогічної діяльності.

1.5. Атестація педагогічних працівників навчальних та інших закладів є обов'язковою.

1.6. Атестація може бути черговою або позачерговою. Чергова атестація здійснюється один раз на 5 років.

1.7. Умовою чергової атестації педагогічних працівників є обов'язкове проходження не рідше одного разу на 5 років підвищення кваліфікації на засадах вільного вибору форм навчання, програм і навчальних закладів.

Ця вимога не розповсюджується на педагогічних працівників, які працюють перші 5 років після закінчення вищого навчального закладу.

~~Для педагогічних працівників вищих навчальних закладів I — II рівнів акредитації підвищення кваліфікації може відбуватися у формі стажування.~~

1.8. Позачергова атестація проводиться за заявою працівника з метою підвищення кваліфікаційної категорії (тарифного розряду) або за поданням керівника чи педагогічної ради навчального закладу з метою присвоєння працівнику кваліфікаційної категорії, педагогічного звання та в разі зниження ним рівня професійної діяльності.

Позачергова атестація з метою підвищення кваліфікаційної категорії може проводитися не раніш як через 2 роки після присвоєння попередньої.

1.9. Центральні органи виконавчої влади, у підпорядкуванні яких є навчальні та інші заклади, на підставі цього Типового положення

за погодженням з ~~Міністерством освіти і науки України~~ центральним органом виконавч. влади з сфери освіти можуть розробляти свої положення про атестацію педагогічних працівників, у яких визначаються умови та порядок присвоєння кваліфікаційних категорій, педагогічних звань з урахуванням особливостей і специфіки їх роботи.

II. Порядок створення та повноваження атестаційних комісій

2.1. Для організації та проведення атестації педагогічних працівників у навчальних та інших закладах, органах управління освітою щороку до 20 вересня створюються атестаційні комісії I, II і III рівнів.

2.2. Атестаційні комісії I рівня створюються в дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних, вищих навчальних закладах I—II рівнів акредитації незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, навчально-методичних (науково-методичних) установах, закладах післядипломної педагогічної освіти, спеціальних установах для дітей, а також закладах охорони здоров'я, культури, соціального захисту й інших закладах і установах, у штаті яких є педагогічні працівники.

2.3. Атестаційні комісії II рівня створюються у відділах освіти районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, інших підрозділах місцевих органів виконавчої влади та виконавчих органів рад, у підпорядкуванні яких перебувають навчальні та інші заклади.

2.4. Атестаційні комісії III рівня створюються в Міністерстві освіти і науки Автономної Республіки Крим, управліннях освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, інших відповідних структурних підрозділах місцевих органів виконавчої влади.

2.5. Центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковано навчальні та інші заклади, створюють атестаційні комісії у відповідних міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади або делегують свої повноваження атестаційним комісіям ~~органів управління освітою~~. III рівня

2.6. Атестаційні комісії всіх рівнів створюються у складі: голови, заступника голови, секретаря, членів атестаційної комісії. Головою атестаційної комісії є керівник (заступник керівника) навчального закладу або відповідного органу управління освітою. Про створення атестаційної комісії та затвердження її складу видається наказ.

Кількість членів атестаційної комісії не може бути меншою 5 осіб.

2.7. Атестаційні комісії всіх рівнів формуються з педагогічних працівників навчальних та інших закладів, працівників відповідних органів управління освітою, представників ~~профспілок~~ відповідного профсп. органу, методичних та психологічних служб. До складу атестаційних комісій також можуть входити представники наукових та інших установ, організацій, об'єднань громадян (за згодою).

2.8. Атестаційні комісії всіх рівнів створюються на 1 рік до формування нового складу атестаційної комісії. Персональний склад атестаційних комісій протягом року може змінюватися.

2.9. Педагогічні працівники, які входять до складу атестаційної комісії, атестуються на загальних підставах та не беруть участі в голосуванні щодо себе.

2.10. Якщо кількість педагогічних працівників навчального та іншого закладу становить менш як 15 осіб, їх атестація проводиться атестаційними комісіями I рівня, визначеними відповідним органом управління освітою, або атестаційними комісіями II рівня.

2.11. Атестація педагогічних працівників притулків для дітей, центрів соціально-психологічної реабілітації дітей, центрів медико-соціальної реабілітації дітей закладів охорони здоров'я, соціально-реабілітаційних центрів (дитячих містечок) здійснюється атестаційними комісіями II рівня за місцезнаходженням цих установ.

2.12. Атестаційні комісії I рівня мають право:

1) атестувати педагогічних працівників на відповідність займаній посаді;

2) присвоювати кваліфікаційні категорії «спеціаліст», «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії» (атестувати на відповідність раніше присвоєним кваліфікаційним категоріям);

3) порушувати клопотання перед атестаційними комісіями II, III рівнів (якщо навчальні та інші заклади перебувають в управлінні Міністерства освіти і науки Автономної Республіки Крим, органів управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, інших структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади), атестаційними комісіями центральних органів виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади, про присвоєння педагогічним працівникам кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» (про відповідність раніше присвоєній кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії») та про присвоєння педагогічних звань (про відповідність раніше присвоєн. педаг. званням)

2.13. Атестаційні комісії II рівня мають право:

1) атестувати на відповідність займаній посаді методистів районних (міських) методичних кабінетів (центрів), працівників районних (міських) навчально-методичних кабінетів (центрів) психологічної служби системи освіти (далі — працівники районних (міських) кабінетів (центрів)), завідувачів та консультантів районних психолого-медико-педагогічних консультацій, педагогічних працівників навчальних закладів і установ, у яких не створено атестаційні комісії;

2) присвоювати кваліфікаційні категорії «спеціаліст», «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії» (атестувати на відповідність раніше присвоєним цим кваліфікаційним категоріям) працівникам районних (міських) кабінетів (центрів);

3) присвоювати кваліфікаційні категорії, педагогічні звання (атестувати на відповідність раніше присвоєним цим кваліфікаційним категоріям) педагогічним працівникам навчальних закладів і установ, у яких не створено атестаційні комісії;

4) присвоювати кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» (атестувати на відповідність раніше присвоєній кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії»), присвоювати педагогічні звання за клопотанням атестаційних комісій I рівня;

5) порушувати клопотання перед атестаційними комісіями III рівня про присвоєння педагогічним працівникам районних (міських) кабінетів (центрів) кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» та педагогічного звання «практичний психолог-методист» (для практичних психологів цих кабінетів (центрів)), або про відмову раніше присвоєних кв. катег., пед. звання

6) розглядати апеляції на рішення атестаційних комісій I рівня.

2.14. Атестаційні комісії III рівня мають право:

1) атестувати на відповідність займаній посаді завідувачів та консультантів республіканської (Автономна Республіка Крим), обласних, Київської та Севастопольської міських психолого-медико-педагогічних консультацій;

2) атестувати на відповідність займаній посаді педагогічних працівників навчально-методичних (науково-методичних) центрів (кабінетів) психологічної служби системи освіти, професійно-технічної освіти, навчальних закладів культури і мистецтв Автономної Республіки Крим та відповідних обласних, Київського та Севастопольського міських навчально-методичних (науково-методичних) центрів (кабінетів), присвоювати їм кваліфікаційні категорії (атестувати на відповідність раніше присвоєним цим кваліфікаційним категоріям), педагогічне звання «практичний психолог-методист» (для практичних психологів);

3) присвоювати кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» педагогічним працівникам районних (міських) кабінетів (центрів) (атестувати на відповідність раніше присвоєній кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії»), присвоювати практичним психологам педагогічне звання «практичний психолог-методист» за поданням атестаційних комісій II рівня;

4) присвоювати кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» (атестувати на відповідність раніше присвоєній кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії»), присвоювати педагогічні звання педагогічним працівникам навчальних закладів, що перебувають в управлінні Міністерства освіти і науки Автономної Республіки Крим, органів управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, інших відповідних структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади, за клопотанням атестаційних комісій цих закладів;

5) розглядати апеляції на рішення атестаційних комісій I та II рівнів.

2.15. Для об'єктивного оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників атестаційні комісії всіх рівнів можуть створювати експертні групи.

III. Організація та строки проведення атестації

3.1. Щороку до 10 жовтня керівники навчальних та інших закладів, працівники яких атестуються, подають до відповідних атестаційних комісій списки педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації, із ~~зазначенням результатів попередньої атестації та~~ строків проходження підвищення кваліфікації. У цей самий строк до атестаційних комісій подаються заяви педагогічних працівників про позачергову атестацію, про перенесення строку атестації, подання керівника або педагогічної ради закладу про присвоєння працівнику кваліфікаційної категорії, педагогічного звання та в разі зниження ним рівня професійної діяльності.

3.2. До 20 жовтня атестаційна комісія затверджує списки педагогічних працівників, які атестуються, графік роботи атестаційної комісії, приймає рішення щодо перенесення строку чергової атестації.

Працівники, що атестуються, ознайомлюються з графіком проведення атестації під підпис.

3.3. Атестаційна комісія відповідно до затвердженого графіка роботи до 15 березня вивчає педагогічну діяльність осіб, які атестуються, шляхом відвідування уроків, позаурочних заходів, вивчення

що викладає пед. працівник

рівня навчальних досягнень учнів із предмета, ознайомлення з даними про участь педагогічного працівника в роботі методичних об'єднань, фахових конкурсах та інших заходах, пов'язаних з організацією навчально-виховної роботи, тощо.

3.4. Керівник навчального та іншого закладу до 1 березня подає до атестаційної комісії характеристику діяльності педагогічного працівника в міжатестаційний період.

Характеристика повинна містити оцінку виконання педагогічним працівником посадових обов'язків, відомості про його професійну підготовку, творчі та організаторські здібності, ініціативність, компетентність, організованість, морально-психологічні якості, дані про участь у роботі методичних об'єднань, інформацію про виконання рекомендацій, наданих попередньою атестаційною комісією, тощо.

Педагогічний працівник не пізніш як за 10 днів до проведення атестації ознайомлюється з характеристикою під підпис.

3.5. Атестація педагогічних працівників здійснюється атестаційними комісіями у такі строки: комісіями I рівня — до 1 квітня, II рівня — до 10 квітня, III рівня — до 25 квітня.

3.6. Засідання атестаційної комісії проводиться в присутності працівника, який атестується. Під час засідання атестаційної комісії педагогічний працівник має право давати усні та письмові пояснення, подавати додаткові матеріали щодо своєї професійної діяльності.

Атестація може бути проведена за відсутності працівника (заява прац.)

3.7. Засідання атестаційної комісії оформлюється протоколом, який підписується всіма присутніми на засіданні членами атестаційної комісії. Члени АК можуть у письмовій формі висловити окрему думку щодо рішення АК, яке додається

Книга протоколів засідань атестаційної комісії повинна бути прошнурована, пронумерована і засвідчена підписом керівника закладу (органу управління освітою) та скріплена печаткою.

3.8. Засідання атестаційної комісії є правомочним, якщо на ньому присутні не менш як 2/3 її членів. Рішення атестаційної комісії приймаються шляхом ~~таємного~~ голосування більшістю присутніх на засіданні її членів. У разі однакової кількості голосів «за» і «проти» приймається рішення на користь працівника, який атестується.

3.9. За результатами атестації атестаційні комісії приймають такі рішення:

1) педагогічний працівник відповідає займаній посаді;

2) присвоїти педагогічному працівникові кваліфікаційну категорію («спеціаліст», «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії», «спеціаліст вищої категорії»);

(не відповідає) –

3) педагогічний працівник відповідає раніше присвоєній кваліфікаційній категорії («спеціаліст», «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії», «спеціаліст вищої категорії»);

4) присвоїти педагогічному працівникові педагогічне звання («викладач-методист», «учитель-методист», «вихователь-методист», «педагог-організатор-методист», «практичний психолог-методист», «керівник гуртка-методист», «старший викладач», «старший учитель», «старший вихователь», «майстер виробничого навчання I категорії», «майстер виробничого навчання II категорії»);

5) порушити клопотання перед атестаційною комісією II, III рівнів або атестаційною комісією центрального органу виконавчої влади (залежно від підпорядкування навчального та іншого закладу, у якому створено атестаційну комісію I рівня) про присвоєння педагогічному працівникові кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії»;

та звання

6) порушити клопотання перед атестаційною комісією II, III рівнів або атестаційною комісією центрального органу виконавчої влади (залежно від підпорядкування навчального та іншого закладу, у якому створено атестаційну комісію I рівня) про присвоєння педагогічному працівникові педагогічного звання; не відповідає не відповідає раніше присвоєн. пед. званню

7) педагогічний працівник відповідає займаній посаді за умови виконання ним заходів, визначених атестаційною комісією;

8) педагогічний працівник не відповідає займаній посаді.

3.10. Рішення атестаційної комісії повідомляється педагогічному працівникові одразу після її засідання під підпис.

На кожного педагогічного працівника, який атестується, оформлюється атестаційний лист у двох примірниках за формою згідно з додатком, один з яких зберігається в особовій справі педагогічного працівника, а другий не пізніше 3 днів після атестації видається йому під підпис.

3.11. Педагогічний працівник визнається таким, що відповідає займаній посаді, якщо:

1) має ~~відповідну~~ освіту, що відповідає вимогам, визначеним нормативно-правовими актами в галузі освіти;

2) виконує посадові обов'язки у повному обсязі;

3) пройшов підвищення кваліфікації.

3.12. У разі виявлення окремих недоліків у роботі педагогічного працівника, які не вплинули на якість навчально-виховного процесу, атестаційна комісія може прийняти рішення про відповідність

працівника займаній посаді за умови виконання ним заходів, визначених атестаційною комісією.

3.13. Особи, прийняті на посади педагогічних працівників після закінчення вищих навчальних закладів, атестуються не раніш як після 2 років роботи на займаній посаді.

3.14. На час перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (якщо дитина потребує домашнього догляду — до досягнення дитиною шестирічного віку) за педагогічними працівниками зберігаються кваліфікаційні категорії (тарифні розряди), педагогічні звання. Час перебування в таких відпустках не враховується при визначенні строку чергової атестації.

3.15. Атестація педагогічного працівника, який підлягає черговій атестації, може бути перенесена на 1 рік у випадку тривалої тимчасової непрацездатності або при переході працівника в рік проведення чергової атестації на роботу до іншого навчального закладу та з інших поважних причин. За такими працівниками до наступної чергової атестації зберігаються встановлені попередньою атестацією кваліфікаційні категорії (тарифні розряди), педагогічні звання.

3.16. Чергова атестація педагогічних працівників, які поєднують роботу з навчанням у вищих навчальних закладах за напрямами (спеціальностями) педагогічного профілю, за їх згодою може бути відстрочена до закінчення навчання. Присвоєні їм попередньою атестацією кваліфікаційні категорії (тарифні розряди) зберігаються до чергової атестації.

3.17. У разі поновлення на роботі педагогічного працівника, який раніше виконував цю роботу, незалежно від тривалості перерви в роботі, за ним зберігаються присвоєні за результатами останньої атестації кваліфікаційні категорії (тарифні розряди) та педагогічні звання.

Атестація таких працівників здійснюється, як правило, через рік після ~~поновлення~~ прийняття на роботі, але не пізніш як через 2 роки.

3.18. Педагогічні працівники, які працюють у навчальних закладах за сумісництвом або на умовах строкового трудового договору, атестуються на загальних підставах.

3.19. Педагогічним працівникам іноземних держав, яких прийнято на роботу до навчальних та інших закладів, за наявності відповідних міжнародних договорів між Україною та іноземними державами, з яких вони прибули, атестаційні комісії приймають рішення про присвоєння

кваліфікаційної категорії, яка відповідає категорії, встановленій їм за попереднім місцем роботи.

3.20. Учителі та викладачі, які мають педагогічне навантаження з кількох предметів, атестуються з того предмета, який викладають за спеціальністю. У цьому випадку присвоєна кваліфікаційна категорія поширюється й на педагогічне навантаження з інших предметів, які вони викладають та з яких пройшли підвищення кваліфікації.

3.21. Особи з повною вищою педагогічною освітою або іншою повною вищою освітою, прийняті на посади педагогічних працівників за спеціальностями, фахівці з яких не готувалися вищими навчальними закладами або підготовлені в недостатній кількості, за умови проходження ними підвищення кваліфікації, атестуються як такі, що мають відповідну освіту.

3.22. За педагогічними працівниками, які переходять на роботу з одного навчального закладу до іншого навчального закладу системи загальної середньої освіти і системи дошкільної освіти, за наявності відповідної фахової освіти зберігаються присвоєні кваліфікаційні категорії (тарифні розряди) до наступної атестації, педагогічні звання.

Ця норма також поширюється на педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів та вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації, які не входять до системи загальної середньої освіти.

За педагогічними працівниками, які переходять на посади методистів, зберігаються присвоєні попередньою атестацією кваліфікаційні категорії. Атестація таких працівників здійснюється, як правило, через рік після переходу на посаду методиста, але не пізніш як через 2 роки.

3.23. Педагогічні працівники, яким у міжатестаційний період присуджено наукові ступені або присвоєно вчені звання, атестуються без попереднього проходження підвищення кваліфікації.

3.24. Контроль за додержанням порядку проведення атестації педагогічних працівників здійснюється керівниками навчальних та інших закладів, органів управління освітою, де створено атестаційні комісії.

IV. Умови та порядок присвоєння кваліфікаційних категорій

4.1. Атестація на відповідність займаній посаді з присвоєнням кваліфікаційних категорій проводиться щодо вчителів та викладачів усіх спеціальностей, а також щодо вчителів-дефектологів, методистів, вихователів, вихователів-методистів, соціальних педагогів, практичних психологів, логопедів, учителів-логопедів, завідувачів логопедичних

пунктів, педагогів-організаторів, концертмейстерів, художніх керівників, музичних керівників, інструкторів з фізкультури, праці та слухових кабінетів, які мають вищу педагогічну або іншу вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра (далі — повна вища освіта), зокрема:

учителі — повну вищу педагогічну освіту з предметів, які викладають;

учителі початкових класів — повну вищу педагогічну освіту за спеціальністю початкова освіта, початкове навчання або які мають дві освіти, одна з яких — вища педагогічна за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста (до введення в дію Закону України «Про освіту» (у редакції Закону України від 23.03.1996 р. № 100/96-ВР) — середня спеціальна освіта) (далі — неповна вища освіта) або вища педагогічна з цієї самої спеціальності за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра (далі — базова вища освіта) та повна вища педагогічна освіта за іншим фахом;

учителі-дефектологи (логопеди, сурдопедагоги, тифлопедагоги, олігофренопедагоги) — повну вищу педагогічну освіту зі спеціальності дефектологія (логопедія, сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка) або корекційна освіта (за нозологіями);

викладачі професійно-технічних навчальних закладів, вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації — повну вищу педагогічну освіту або іншу повну вищу освіту та пройшли спеціальну педагогічну підготовку;

соціальні педагоги — повну вищу педагогічну освіту зі спеціальності соціальна педагогіка;

педагоги-організатори — повну вищу педагогічну освіту незалежно від спеціальності;

методисти методичних кабінетів (центрів), інститутів післядипломної педагогічної освіти — повну вищу педагогічну або іншу фахову освіту з напряму методична робота;

практичні психологи — повну вищу освіту зі спеціальності практична психологія, психологія;

завідувачі логопедичних пунктів, логопеди — повну вищу педагогічну освіту зі спеціальності корекційна освіта;

вихователі груп продовженого дня загальноосвітніх навчальних закладів, вихователі шкіл-інтернатів та професійно-технічних навчальних закладів — повну вищу педагогічну освіту;

вихователі-методисти, вихователі дошкільних навчальних закладів — повну вищу педагогічну освіту зі спеціальності дошкільна освіта, дошкільне виховання або які мають дві освіти, одна з яких — неповна вища педагогічна або базова педагогічна з цієї самої спеціальності, а друга — повна вища педагогічна освіта за іншим фахом;

викладачі початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання), концертмейстери — повну вищу фахову освіту або які мають дві освіти, одна з яких — неповна вища фахова або базова фахова освіта, а друга — повна вища педагогічна освіта відповідного спрямування;

художні керівники — повну вищу фахову освіту або які мають дві освіти, одна з яких — неповна вища або базова освіта з цієї самої спеціальності, а друга — повна вища педагогічна освіта за іншим фахом;

музичні керівники дошкільних навчальних закладів — повну вищу музично-педагогічну освіту або які мають дві освіти, одна з яких — неповна вища або базова музична освіта, а друга — повна вища педагогічна освіта за іншим фахом;

інструктори з фізкультури дошкільних навчальних закладів — повну вищу фахову педагогічну освіту або які мають повну вищу педагогічну освіту за спеціальністю дошкільна освіта;

інструктори слухових кабінетів навчальних закладів для дітей зі зниженим слухом — повну вищу педагогічну освіту за спеціальністю дефектологія (сурдопедагогіка) або корекційна освіта (за нозологіями);

інструктори з праці — повну вищу фахову педагогічну освіту.

4.2. За результатами атестації педагогічним працівникам присвоюються кваліфікаційні категорії: «спеціаліст», «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії», «спеціаліст вищої категорії».

4.3. Кваліфікаційна категорія «спеціаліст» присвоюється педагогічним працівникам з повною вищою освітою, які раніше не атестувалися й діяльність яких характеризується: здатністю забезпечувати засвоєння учнями, студентами, курсантами, слухачами, вихованцями (далі — учні) навчальних програм; знанням основ педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології; знанням теоретичних основ та сучасних досягнень науки з предмета, який вони викладають; використанням інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових освітніх ресурсів у навчально-виховному процесі; вмінням вирішувати педагогічні проблеми; вмінням установлювати контакт з учнями (вихованцями), батьками, колегами по роботі; додержанням педагогічної етики, моралі.

4.4. Кваліфікаційна категорія «спеціаліст другої категорії» присвоюється педагогічним працівникам, які відповідають вимогам, установленим до працівників з кваліфікаційною категорією «спеціаліст», та які постійно вдосконалюють свій професійний рівень; використовують диференційований та індивідуальний підхід до учнів; володіють сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісним їх застосуванням; застосовують інноваційні технології в навчально-виховному процесі; знають основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користуються авторитетом серед колег, учнів та їх батьків.

4.5. Кваліфікаційна категорія «спеціаліст першої категорії» присвоюється педагогічним працівникам, які відповідають вимогам, встановленим до працівників з кваліфікаційною категорією «спеціаліст другої категорії», та які використовують методи компетентнісно зорієнтованого підходу до організації навчального процесу; володіють технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу і здібностей учнів; упроваджують передовий педагогічний досвід; формують навички самостійно здобувати знання й застосовувати їх на практиці; уміють лаконічно, образно і виразно подати матеріал; уміють аргументувати свою позицію та володіють ораторським мистецтвом.

4.6. Кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії» присвоюється працівникам, які відповідають вимогам, установленим до працівників з кваліфікаційною категорією «спеціаліст першої категорії», та які володіють інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовують та поширюють у професійному середовищі; володіють широким спектром стратегій навчання; вміють продукувати оригінальні, інноваційні ідеї; застосовують нестандартні форми проведення уроку; активно впроваджують форми та методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів; вносять пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу в навчальному закладі.

4.7. Присвоєння кваліфікаційних категорій за результатами атестації здійснюється послідовно.

Педагогічні працівники, які в міжатестаційний період підготували переможців III етапу всеукраїнських або міжнародних учнівських та студентських олімпіад з базових навчальних предметів; переможців III етапу всеукраїнських або міжнародних спортивних змагань; переможців всеукраїнських конкурсів фахової майстерності серед учнів

професійно-технічних навчальних закладів, переможців всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук, а також педагогічні працівники, які стали переможцями або лауреатами конкурсів фахової майстерності, що проводяться центральними органами виконавчої влади, мають наукові ступені, вчені або почесні звання, якщо їх діяльність за профілем збігається з наявним науковим ступенем, ученим (почесним) званням, атестуються без додержання послідовності в присвоєнні кваліфікаційних категорій та строку проведення позачергової атестації.

4.8. Педагогічні працівники, які не мають повної вищої освіти, після отримання відповідної повної вищої освіти атестуються на присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст другої категорії» за наявності стажу роботи на педагогічній посаді не менше двох років; «спеціаліст першої категорії» — не менш як 5 років; «спеціаліст вищої категорії» — не менш як 8 років.

4.9. Спеціалісти, які перейшли на посади педагогічних працівників до професійно-технічних та вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації з виробництва або сфери послуг, можуть атестуватися не раніше ніж через рік після початку роботи на посаді педагогічного працівника. Для присвоєння таким працівникам кваліфікаційної категорії «спеціаліст другої категорії» стаж роботи на виробництві або у сфері послуг має становити не менше 2 років; «спеціаліст першої категорії» — не менш як 5 років; «спеціаліст вищої категорії» — не менш як 8 років.

4.10. Педагогічні працівники з повною вищою педагогічною або іншою повною вищою освітою, які до набрання чинності законами України «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту» працювали й продовжують безперервно працювати в навчальних та інших закладах не за фахом, атестуються на відповідність займаній посаді з присвоєнням кваліфікаційних категорій та педагогічних звань як такі, що мають відповідну освіту.

4.11. Педагогічним працівникам, які не мають повної вищої освіти, а також керівникам гуртків, секцій, студій, інших форм гурткової роботи, працівникам, які працюють на посадах майстра виробничого навчання; культорганізатора; акомпаніатора; екскурсовода; інструктора з туризму; помічника директора з режиму, старшого чергового з режиму, чергового з режиму в загальноосвітніх школах та професійних училищах соціальної реабілітації; асистента вчителя-реабілітолога;

консультанта психолого-медико-педагогічної консультації, незалежно від рівня здобутої ними освіти за результатами атестації встановлюються тарифні розряди.

При встановленні тарифного розряду враховуються освітній рівень працівника, професійна компетентність, педагогічний досвід, результативність та якість роботи, інші дані, які характеризують його професійну діяльність.

V. Умови та порядок присвоєння педагогічних звань

5.1. За результатами атестації педагогічним працівникам, які досягли високих показників у роботі, присвоюються педагогічні звання: «викладач-методист», «учитель-методист», «вихователь-методист», «педагог-організатор-методист», «практичний психолог — методист», «керівник гуртка — методист», «старший викладач», «старший учитель», «старший вихователь», «майстер виробничого навчання I категорії», «майстер виробничого навчання II категорії».

5.2. Педагогічні звання «викладач-методист», «учитель-методист», «вихователь-методист», «практичний психолог — методист», «педагог-організатор-методист», «керівник гуртка — методист» можуть присвоюватися педагогічним працівникам, які мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» (для педагогічного звання «керівник гуртка — методист» — найвищий тарифний розряд та повну вищу освіту), здійснюють науково-методичну і науково-дослідницьку діяльність, мають власні методичні розробки, які пройшли апробацію та схвалені науково-методичними установами або професійними об'єднаннями викладачів вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації, закладів післядипломної освіти.

Педагогічне звання «вихователь-методист» може присвоюватися музичним керівникам та інструкторам з фізкультури дошкільних навчальних закладів.

5.3. Педагогічні звання «старший викладач», «старший учитель», «старший вихователь» можуть присвоюватися педагогічним працівникам, які мають кваліфікаційні категорії «спеціаліст вищої категорії» або «спеціаліст першої категорії» та досягли високого професіоналізму в роботі, систематично використовують передовий педагогічний досвід, беруть активну участь у його поширенні, надають практичну допомогу іншим педагогічним працівникам.

5.4. Педагогічним працівникам, які мають базову або неповну вищу педагогічну освіту, можуть присвоюватися педагогічні звання

«вихователь-методист» (для вихователів дошкільних навчальних закладів), «старший учитель», «старший вихователь», якщо стаж їх педагогічної діяльності становить не менш як 8 років та якщо вони мають найвищий тарифний розряд.

5.5. Педагогічне звання «майстер виробничого навчання I категорії» може присвоюватися майстрам виробничого навчання, які на високому професійному рівні володіють методикою практичного навчання, ефективно застосовують її в роботі та мають стаж роботи на займаній посаді не менш як 8 років і яким встановлено найвищий тарифний розряд.

5.6. Педагогічне звання «майстер виробничого навчання II категорії» може присвоюватися майстрам виробничого навчання, які добре володіють методами і прийомами виробничого навчання, майстерно застосовують їх у роботі та мають стаж роботи на займаній посаді не менш як 5 років і яким встановлено найвищий тарифний розряд.

5.7. Педагогічні звання присвоюються безстроково.

VI. Рішення атестаційних комісій та порядок їх оскарження

6.1. У разі прийняття атестаційною комісією позитивного рішення керівник закладу або органу управління освітою протягом 5 днів після засідання атестаційної комісії видає відповідний наказ про присвоєння кваліфікаційних категорій (встановлення тарифних розрядів), педагогічних звань.

Наказ у триденний строк доводиться до відома педагогічного працівника під підпис та подається в бухгалтерію для нарахування заробітної плати (з дня прийняття відповідного рішення атестаційною комісією).

6.2. У разі прийняття атестаційною комісією рішення про відповідність працівника займаній посаді за умови виконання певних заходів, спрямованих на усунення виявлених недоліків, атестаційна комісія в установлений нею строк проводить повторну атестацію з метою перевірки їх виконання та приймає рішення про відповідність або невідповідність працівника займаній посаді.

6.3. У разі прийняття атестаційною комісією рішення про невідповідність педагогічного працівника займаній посаді керівником навчального чи іншого закладу або органу управління освітою може бути прийнято рішення про розірвання трудового договору з додержанням вимог законодавства про працю.

Розірвання трудового договору за таких підстав допускається в разі, якщо неможливо перевести працівника за його згодою на іншу роботу, яка відповідає його кваліфікації, у тому самому закладі (установі).

Наказ про звільнення або переведення працівника за його згодою на іншу роботу за результатами атестації може бути видано лише після розгляду його апеляцій (у разі їх подання) атестаційними комісіями вищого рівня з дотриманням законодавства про працю.

6.4. Педагогічні працівники в десятиденний строк з дня вручення атестаційного листа мають право подати апеляцію на рішення атестаційної комісії до атестаційної комісії вищого рівня.

6.5. Апеляція на рішення атестаційної комісії I рівня подається до атестаційної комісії II рівня. Апеляція на рішення атестаційних комісій I та II рівнів може бути подана до атестаційної комісії III рівня.

6.6. Рішення атестаційних комісій можуть бути оскаржені до суду.

6.7. Апеляція подається в письмовій формі безпосередньо до атестаційної комісії вищого рівня або направляється рекомендованим листом.

В апеляції на рішення атестаційної комісії має бути зазначено: найменування атестаційної комісії, до якої подається апеляція; прізвище, ім'я, по батькові та посада (місце роботи) особи, яка подає апеляцію, місце її проживання; у чому полягає необґрунтованість рішення атестаційної комісії, що оскаржується; перелік документів та інших матеріалів, що додаються; дата подання апеляції. Апеляція підписується особою, яка її подає.

До апеляції додається копія атестаційного листа.

6.8. Атестаційні комісії, до яких подаються апеляції, розглядають їх у двотижневий строк та приймають такі рішення:

1) про відповідність працівника займаній посаді та скасування рішення атестаційної комісії нижчого рівня;

2) присвоїти відповідну кваліфікаційну категорію та скасувати рішення атестаційної комісії нижчого рівня;

3) присвоїти відповідне педагогічне звання та скасувати рішення атестаційної комісії нижчого рівня;

4) залишити рішення атестаційної комісії без змін, а апеляцію без задоволення.

6.9. Апеляції на рішення атестаційних комісій розглядаються за участю осіб, які їх подали, крім випадків, коли вони у письмовій формі відмовилися від особистої участі в розгляді апеляцій або не з'явилися на її засідання.

6.10. Питання атестації педагогічних працівників, не врегульовані цим Типовим положенням, вирішуються атестаційними комісіями III рівня відповідно до чинного законодавства України.

Директор департаменту
загальної середньої та дошкільної освіти О. В. Єресько

Додаток
до Типового положення
про атестацію педагогічних працівників

Атестаційний лист

I. Загальні дані

Педагогічний працівник, який атестується *(прізвище, ім'я, по батькові)* _____

Дата народження _____

Посада, яку займає педагогічний працівник, стаж роботи на займаній посаді на час атестації _____

Загальний стаж педагогічної діяльності (роботи за спеціальністю) _____

Освіта (освітньо-кваліфікаційний рівень, найменування навчального закладу, рік його закінчення, спеціальність) _____

Науковий ступінь (вчене звання) _____

Підвищення кваліфікації протягом останніх 5 років (з якої спеціальності, номер та дата видачі документа, що підтверджує підвищення кваліфікації) _____

Дата і результати проведення попередньої атестації _____

Характеристика діяльності педагогічного працівника в міжатестаційний період _____

II. Результати атестації педагогічного працівника

Рішення атестаційної комісії: _____
(1) відповідає займаній посаді; 2) відповідає займаній посаді за умови виконання певних заходів; 3) не відповідає займаній посаді).

За результатами атестації:

присвоїти кваліфікаційну категорію _____
(«спеціаліст», «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії», «спеціаліст вищої категорії»);

порушити клопотання перед атестаційною комісією вищого рівня (про присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії»; про присвоєння педагогічного звання).

Результати голосування: кількість голосів: за _____, проти _____, утримались _____.

Рекомендації атестаційної комісії (зазначення заходів, за умови виконання яких працівник вважається таким, що відповідає займаній посаді) _____

Голова атестаційної комісії _____

Члени комісії: _____

_____

_____

_____

Дата атестації _____

З рішенням атестаційної комісії ознайомлений (а) _____

М. П.

III. Результати атестації атестаційною комісією II (III) рівня*

(*Заповнюється в разі встановлення кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» та присвоєння педагогічних звань.)

Рішення атестаційної комісії _____ (присвоїти кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії», педагогічне звання)

Результати голосування: кількість голосів: за _____, проти _____, утримались _____.

Голова атестаційної комісії _____

Члени комісії: _____

_____

_____

_____

_____

Дата атестації _____

З рішенням атестаційної комісії ознайомлений(а) _____

М. П.

IV. Результати розгляду апеляцій на рішення атестаційних комісій I та II рівнів**

(** Заповнюється в разі подання апеляції.)

Результати голосування: кількість голосів: за _____, проти _____, утримались _____.

Голова атестаційної комісії _____

Члени комісії: _____

_____

_____

_____

_____

Дата атестації _____

З рішенням атестаційної комісії ознайомлений(а) _____

М. П.

ЛОКАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ

Наказ

____.09.2011 р. м. Київ № _____

Про створення атестаційної комісії для проведення атестації педагогічних працівників у 2011/12 н. р.

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», на виконання Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930, відповідних наказів органів управління освітою та з метою стимулювання цілеспрямованого неперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, зростання їхньої професійної майстерності

НАКАЗУЮ:

1. Створити атестаційну комісію для проведення атестації педагогічних кадрів ЗНЗ у такому складі:

Голова комісії: _____ — директор ЗНЗ;

Заступник голови: _____ — заступник директора з НМР;

Секретар комісії: _____ — учитель, голова ради ЗНЗ;

Члени комісії:

_____ — голова профспілкового комітету ЗНЗ;

_____ — учитель-методист;

_____ — учитель-методист;

_____ — учитель-методист;

_____ — голова батьківського комітету ЗНЗ.

2. Атестаційній комісії:

— забезпечити атестацію педагогічних кадрів відповідно до вимог чинного Типового положення про атестацію педагогічних працівників;

— розробити, затвердити й довести до відома під особистий підпис педпрацівників графік роботи комісії;

— у щоденній роботі керуватися дорожньою картою проведення атестації педагогічних працівників у 2011/12 н. р. (наказ по ЗНЗ від ___.09.2011 р. № ___ «Про затвердження дорожньої карти атестації педагогічних працівників у 2011/12 н. р.»).

3. Заступникові директора з науково-методичної роботи, члену атестаційної комісії, _____ у період підготовки та проведення атестації педагогічних працівників забезпечити такі організаційні заходи:

— скласти список учителів, які атестуватимуться у 2011/12 н. р.;

— вивчити з учителями, які атестуються в поточному навчальному році, Типове положення про атестацію педагогічних працівників;

— зібрати необхідні документи для початку атестаційної кампанії (заяви, свідоцтва про проходження курсів тощо);

— у січні — лютому 2012 р. організувати в методичному кабінеті ЗНЗ презентацію про хід атестаційної кампанії (матеріали з досвіду роботи вчителів, які проходять атестацію);

— взяти під особистий контроль своєчасну підготовку характеристик діяльності педагогічних працівників та оформлення атестаційних листів у двох примірниках.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор _____

Список педагогів ЗНЗ, які атестуються у 2011/12 н. р.

№	Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Результати попередньої атестації, рік	Спеціальність за дипломом	Педагогічний стаж	Термін попередньої курсової перепідготовки, № посвідчення	Термін наступної курсової перепідготовки

Наказ

____.09.2011 р. м. Київ № _____

Про затвердження дорожньої карти атестації педагогічних працівників у 2011/12 н. р.

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», на виконання Типового положення про атестацію педагогічних

працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930, та з метою стимулювання цілеспрямованого неперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, зростання їхньої професійної майстерності

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити дорожню карту атестації педагогічних працівників ЗНЗ у 2011/12 н. р. (додаток).

2. Педагогічним працівникам, які атестуються в поточному році, членам атестаційної комісії неухильно дотримуватися зазначеного локального нормативного акта.

3. Заступникові директора з НМР _____ довести дорожню карту до відома педагогічних працівників та членів атестаційної комісії.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор _____

Додаток

Дорожня карта атестації педагогічних працівників ЗНЗ у 2011/12 н. р.

(підстава: Типове положення про атестацію педагогічних працівників, наказ Міністерства освіти і науки України № 930 від 06.10.2010 р.)

№	Назва заходу	Термін проведення	Модератор	Організаційно-правова основа
1	Наказ про створення атестаційної комісії та атестацію	До 20.09.2011 р.	Директор ЗНЗ	Наказ
2	Складання списків педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації, строків проходження підвищення кваліфікації та подача їх до атестаційної комісії	До 10.10.2011 р.	Директор ЗНЗ	Списки педагогічних працівників, наказ про підвищення кваліфікації
3	Прийом заяв від педагогічних працівників щодо проходження атестації	До 10.10.2011 р.	Голова атестаційної комісії	Заява

Продовження

№	Назва заходу	Термін проведення	Модератор	Організаційно-правова основа
4	Затвердження списків педагогічних працівників, які атестуються, графіка роботи атестаційної комісії та ознайомлення з ним під підпис	До 20.10.2011 р.	Атестаційна комісія	Протокол
5	Наказ про проведення атестації педагогічних працівників у 2011/12 н. р.	До 20.10.2011 р.	Директор ЗНЗ	Наказ
6	Вивчення атестаційною комісією педагогічної діяльності осіб, які атестуються:	До 15.03.2012 р.	Атестаційна комісія	
	Комплексна оцінка рівня кваліфікації педагогічної майстерності вчителя:			
	• відвідування уроків, позаурочних заходів;	Атестаційний період	Атестаційна комісія	
	• вивчення рівня навчальних досягнень учнів із відповідного предмета;	Атестаційний період	Атестаційна комісія	Наказ
	• ознайомлення з даними про участь педагогічного працівника в роботі методичного об'єднання, фахових конкурсах, інших заходах, пов'язаних з організацією навчально-виховної роботи	Атестаційний період	Атестаційна комісія	
7	Подача до атестаційної комісії характеристики діяльності педагогічного працівника в міжатестаційний період	До 01.03.2012 р.	Директор ЗНЗ	Характеристики
8	Ознайомлення педагогічних працівників із характеристикою під підпис	За 10 днів до завершення атестації	Атестаційна комісія	

Закінчення

№	Назва заходу	Термін проведення	Модератор	Організаційно-правова основа
9	Оформлення атестаційних листів у двох примірниках	До засідання атестаційної комісії	Атестаційна комісія	Атестаційний лист
10	Засідання атестаційної комісії (розгляд атестаційних листів, заслуховування працівників, які атестуються)	До 01.04.2012 р.	Атестаційна комісія	Протокол
	Реалізація рішень атестаційної комісії			
11	Наказ директора за результатами атестації	Протягом 5 днів після засідання атестаційної комісії	Директор ЗНЗ	Наказ
12	Доведення до відома педагогічного працівника наказу за результатами атестації, подача його до бухгалтерії для нарахування заробітної плати	Триденний строк після видачі наказу	Директор ЗНЗ	

Голова атестаційної комісії _____

Наказ

____. 09. 2011 р. м. Київ № _____

Про підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗНЗ у 2011/12 н. р.

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», на виконання Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930, відповідних наказів органів управління освітою та з метою стимулювання цілеспрямованого неперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, зростання їхньої професійної майстерності

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити список педагогічних працівників ЗНЗ для направлення їх на курси підвищення кваліфікації до Київського університету імені Бориса Грінченка.

2. Заступникові директора з НМР _____:

2.1. Підготувати направлення для проходження післядипломного підвищення кваліфікації та забезпечити їх своєчасну видачу педагогічним працівникам.

2.2. Забезпечити контроль за виконанням плану-графіка післядипломного підвищення кваліфікації вчителів ЗНЗ.

3. Заступникові директора з НВР _____ організувати якісну заміну уроків учителів, які перебуватимуть на курсах підвищення кваліфікації, вчителями-предметниками відповідних навчальних дисциплін.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор _____

Голові атестаційної комісії

_____

(назва ЗНЗ)

посада педагогічного працівника

прізвище, ім'я, по батькові (повністю)

освіта: _____;

спеціальність за дипломом: _____;

педагогічний стаж: _____;

стаж на займаній посаді: _____;

результати попередньої атестації: _____;

курси підвищення кваліфікації: _____.

Заява

(педагогічного працівника щодо проходження атестації)

Прошу атестувати мене у 2011/12 н. р. в черговому порядку на встановлення (підтвердження) кваліфікаційної категорії «спеціаліст другої категорії».

З Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників ознайомлений(а).

Дата _____

(підпис)

Заява
(педагогічного працівника щодо проходження атестації в позачерговому порядку)

Прошу атестувати мене у 2011/12 н. р. в позачерговому порядку на встановлення кваліфікаційної категорії «спеціаліст першої категорії».

З Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників ознайомлений(а).

Дата _____
(підпис)

Заява
(педагогічного працівника щодо перенесення чергової атестації)

Прошу перенести мою чергову атестацію на 2012/13 н. р. у зв'язку з _____
_____.

З Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників ознайомлений(а).

Дата _____
(підпис)

Протокол № 1
засідання атестаційної комісії

_____
назва ЗНЗ

від _____.10.2011 р.

Присутні:
Голова комісії: _____.
Заступник голови: _____.
Члени комісії: _____.
Секретар комісії: _____.

Порядок денний

1. Затвердження списків педагогічних працівників, які атестуються в поточному навчальному році.
2. Затвердження графіка роботи атестаційної комісії у 2011/12 н. р.

Слухали:

_____ — директора ЗНЗ, голову комісії, який ознайомив членів комісії із заявами, що надійшли до комісії від учителів ЗНЗ, які виявили бажання атестуватись у 2011/12 н. р. на встановлення та підтвердження кваліфікаційних категорій.

Представив інформацію про кожного вчителя. Ознайомив присутніх із загальними вимогами до кваліфікаційних категорій і педагогічних звань згідно з Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників та прокоментував відповідність кожного вчителя із зазначеними в Положенні критеріями.

Виступили:

_____ — заступник директора, член комісії;

_____ — голова профспілкового комітету ЗНЗ, член комісії;

_____ — голова батьківського комітету ЗНЗ, член комісії;

_____ — голова методичного об'єднання вчителів англійської мови, член комісії, які запропонували затвердити списки педагогічних працівників для атестації в поточному навчальному році.

Після розгляду, обговорення й голосування по кожній заяві окремо було запропоновано задовольнити всі заяви вчителів та надати цим педагогічним працівникам можливість атестуватись у 2011/12 н. р.

Ухвалили:

1. Затвердити списки педагогічних працівників для атестації в поточному навчальному році.

2. Провести у 2011/12 н. р. атестацію вчителів згідно з поданими заявами:

_____ — заступника директора з ВР, яка викладає курс «Основи здоров'я»;

_____ — учителя англійської мови;

_____ — учителя математики;

_____ — учителя математики;

_____ — учителя початкових класів;

_____ — учителя музики;

_____ — учителя української мови та літератури;

_____ — учителя хімії.

Слухали:

_____ — директора ЗНЗ, голови комісії, який ознайомив присутніх із наказом № ___ від ____.09.2011 р. «Про створення атестаційної комісії» та запропонував на розгляд проект графіка роботи атестаційної комісії ЗНЗ на поточний навчальний рік.

Виступили:

_____ — заступник директора, член комісії;

_____ — голова ради ЗНЗ, член комісії;

_____ — голова методичного об'єднання вчителів початкових класів, член комісії, які запропонували затвердити графік роботи атестаційної комісії на 2011/12 н. р.

Ухвалили:

1. Затвердити графік роботи атестаційної комісії на 2011/12 н. р.

Графік роботи атестаційної комісії ЗНЗ на 2011/12 н. р.

№	Дата	Час	Місце засідання	Порядок денний
1	__.10.2011 р.	15.00	каб. 101	1. Затвердження списків педагогічних працівників, які атестуються в поточному навчальному році. 2. Затвердження графіка роботи атестаційної комісії у 2011/12 н. р.
2	__.01.2012 р.	15.00	каб. 101	Про хід атестації педагогічних працівників у 2011/12 н. р.
3	__.03.2012 р.	15.00	каб. 101	Підбиття підсумків атестації педагогічних кадрів у 2011/12 н. р. Комплексна оцінка рівня педагогічної майстерності вчителів, які атестуються

2. Атестаційній комісії організувати широке ознайомлення педагогічного колективу з роботою вчителів, які атестуються, через відвідування їх уроків та позакласних заходів.

Голова атестаційної комісії _____

Секретар комісії _____

розділ 2

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА РІВНЯ КВАЛІФІКАЦІЇ, ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

НАКАЗИ

Наказ

____.10.2011 р. м. Київ № _____

Про проведення атестації педагогічних працівників у 2011/12 н. р.

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», на виконання Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930, відповідних наказів органів управління освітою, на підставі рішення атестаційної комісії ЗНЗ від ___.10.2011 р., протокол № ___, та з метою стимулювання цілеспрямованого неперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, зростання їхньої професійної майстерності

НАКАЗУЮ:

1. Провести у 2011/12 н. р. атестацію таких педагогічних працівників:

_____ — заступника директора з ВР, яка викладає курс «Основи здоров'я»;

_____ — учителя англійської мови;

_____ — учителя математики;

_____ — учителя математики;

_____ — учителя початкових класів;
_____ — учителя музики;
_____ — учителя української мови та літератури;
_____ — учителя хімії.

2. Затвердити план заходів щодо визначення комплексної оцінки рівня кваліфікації фахової майстерності педагогічних працівників, які атестуються в поточному навчальному році (графік відкритих уроків, позаурочних заходів, вивчення рівня навчальних досягнень учнів, участь педагогічних працівників у роботі методичних об'єднань, семінарів, конкурсів тощо).

3. Заступникові директора з НМР _____:

3.1. Створити умови для стимулювання неперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, зростання їхньої професійної майстерності, розвитку творчої ініціативи, підвищення престижу й авторитету, забезпечення ефективності навчально-виховного процесу.

3.2. Забезпечити належний контроль за проведенням атестації з метою запобігання формалізму в оцінюванні діяльності педагогічних працівників.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор _____

Погоджено
Комітет профспілки
_____

Погоджено
Рада ЗНЗ
_____

Наказ

___.10.2011 р. м. Київ № _____

Про порядок вивчення стану викладання навчальних дисциплін учителями, які атестуються у 2010/11 н. р.

На виконання дорожньої карти атестації педагогічних працівників закладу освіти, з метою якісного вивчення стану викладання навчальних базових дисциплін учителями, які атестуються в поточному навчальному році, та проведення моніторингу рівня знань, умінь і навичок учнів

НАКАЗУЮ:

1. Здійснити протягом атестаційного періоду 2011/12 н. р. вивчення стану викладання навчальних дисциплін учителями, які атестуються

в поточному навчальному році, і провести моніторинг рівня знань, умінь і навичок учнів з вищезазначених дисциплін.

2. Створити комісію для вивчення стану викладання та рівня знань, умінь і навичок учнів навчального закладу в такому складі:

_____ — директор закладу освіти, голова атестаційної комісії;

_____ — заступник директора з НМР, заступник голови атестаційної комісії;

_____ — заступник директора з ВР, секретар атестаційної комісії;

_____ — учитель-методист, член атестаційної комісії;

_____ — учитель-методист, член атестаційної комісії;

_____ — учитель-методист, член атестаційної комісії;

Членам комісії відвідати уроки та позакласні заходи вчителів, які атестуються, і подати свої висновки та пропозиції до атестаційної комісії.

3. Забезпечити взаємовідвідування уроків учителями відповідних кафедр.

Відповідальні: завідувачі предметних кафедр.

4. Здійснити анкетування учнів й батьків щодо фахової діяльності вчителів, які атестуються.

Відповідальний: _____ — заступник директора з НВР.

5. Провести відповідний моніторинг рівня навчальних досягнень учнів.

Відповідальні: _____ — заступник директора з НМР;

_____ — заступник директора з НВР.

6. Провести огляд кабінетів, у яких працюють учителі, які атестуються.

Відповідальні: _____ — заступник директора з НВР;

_____ — голова ПК.

7. Матеріали (результати анкетування батьків та учнів, звіти огляду кабінетів, аналізи відвіданих уроків, результати моніторингу рівня навчальних досягнень учнів) підготувати до 01.03.2012 р. та взяти за основу при визначенні комплексної оцінки рівня кваліфікації педагогічної майстерності вчителів.

8. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор _____

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ
Комплексна оцінка рівня кваліфікації, педагогічної майстерності вчителя

Методика діагностики рівня «емоційного вигорання» (В. Бойко)

«Емоційне вигорання» — це механізм психологічного захисту, випрацюваний особистістю, який має форму повного або часткового вимикання емоцій у відповідь на вибрані психотравмувальні впливи.

«Емоційне вигорання» є надбаним стереотипом емоційної, найчастіше професійної, поведінки.

Якщо ви — професіонал у будь-якій сфері спілкування з людьми, то для вашої діяльності важливо, якою мірою у вас сформований психологічний захист у формі «емоційного вигорання».

Читайте твердження та відповідайте *«так»* або *«ні»*. Там, де у формулюваннях опитувальника йдеться про «партнерів», маються на увазі суб'єкти вашої професійної діяльності — пацієнти, клієнти, споживачі, замовники, учні та інші люди, з якими ви щодня працюєте.

Результати занесіть у таблицю.

Обробка даних виконується за таблицею. Знаки в таблиці означають:

- «+» — відповідь *«так»;*
- «–» — відповідь *«ні»;*
- число після знака — *номер запитання;*
- число в дужках — *кількість балів,* які слід зарахувати за це запитання, якщо ваша відповідь збіглася зі знаком.

Максимальну оцінку *(10 балів)* отримує ознака, що є найбільш показовою для симптому.

Для обробки слід:

- визначити суму балів окремо для кожного з 12 симптомів «вигорання»;
- підрахувати суму показників симптомів для кожної з трьох фаз вигорання (які є і фазами формування стресу);

• знайти підсумковий показник синдрому «емоційного вигорання» *(загальна сума балів).*

Таблиця

Обробка даних

«Напруження»		
1. Переживання психотравмувальних обставин	+1(2), +13(3), +25(2), –37(3), +49(10), +61(5), –73(5)	
2. Незадоволеність собою	–2(3), +14(2), +26(2), –38(10), –50(5), +62(5), +74(3)	
3. «Загнаність у клітку»	+3(10), +15(5), +27(2), +39(2), +51(5), +63(1), –75(5)	
4. Тривога і депресія	+4(2), +16(3), +28(5), +40(5), +52(10), +64(2), +76(3)	
Разом для фази «напруження»		
«Резистенція»		
1. Неадекватне вибіркове емоційне реагування	+5(5), –17(3), +29(10), +41(2), +53(2), +65(3), +77(5)	
2. Емоційно-моральна дезорієнтація	+6(10), –18(3), +30(3), +42(5), +54(2), +66(2), –78(5)	
3. Розширення сфери економії емоцій	+7(2), +19(10), –31(2), +43(5), +55(3), +67(3), –79(5)	
4. Редукція професійних обов'язків	+8(5), +20(5), +32(2), –44(2), +56(3), +68(3), +80(10)	
Разом для фази «резистенція»		
«Виснаження»		
1. Емоційний дефіцит	+9(3), +21(2), +33(5), –45(5), +57(3), –69(10), +81(2)	
2. Емоційна віддаленість	+10(2), +22(3), –34(2), +46(3), +58(5), +70(5), +82(10)	
3. Особистісна віддаленість (деперсоналізація)	+11(5), +23(3), +35(3), +47(5), +59(5), +72(2), +83(10)	
4. Психосоматичні та психовегетативні порушення	+12(3), +24(2), +36(5), +48(3), +60(2), +72(10), +84(5)	
Разом для фази «виснаження»		
Підсумковий показник		

Ця методика дає докладну картину «емоційного вигорання». Передусім слід звернути увагу на окремо взяті симптоми. Показник вираженості кожного з них знаходиться в межах від 0 до 30 балів:

• 9 і менше — симптом не сформувався;

• 10—15 балів — симптом, який формується;

• 16 і більше — симптом сформувався.

Симптоми з показниками 20 і більше балів належать до домінантних у фазі або в усьому синдромі «емоційного вигорання». Таким чином виявляються провідні симптоми «вигорання». Важливо відзначити, до якої фази формування стресу належать домінантні симптоми і в якій фазі їх найбільше.

Подальша дія — усвідомлення показників фаз розвитку стресу: *«напруження», «резистенція»* і *«виснаження».* У кожній із них можлива оцінка *від 0 до 120 балів.* Але неправомірно зіставляти бали, отримані для фаз, оскільки це не свідчить про їх відносну роль або внесок до синдрому. Явища, які в них вимірюються, є суттєво різними — реакція на зовнішні і внутрішні чинники, прийоми психологічного захисту, стан нервової системи. За кількісними показниками правомірно судити лише про те, яка фаза сформувалась і якою мірою:

• 36 і менше балів — фаза не сформувалась;

• 37—60 балів — фаза у стадії формування;

• 61 і більше балів — фаза сформувалась.

На базі розгляду смислового змісту й кількісних показників, обчислених для різних фаз формування синдрому «вигорання», можна дати досить містку характеристику особливості і, що важливо, намітити індивідуальні заходи профілактики та психокорекції.

Розглядаються такі *питання:*

• які симптоми домінують;

• якими симптомами, що склалися і домінують, супроводжується «виснаження»;

• чи можна пояснити «виснаження» (якщо воно виявлено) чинниками професійної діяльності, що ввійшли до симптоматики «вигорання», або суб'єктивними чинниками;

• який симптом (симптоми) більш за все обтяжує(ють) емоційний стан особистості;

• у яких напрямках слід впливати на виробничі умови, щоб знизити нервове напруження;

• які ознаки та аспекти поведінки самої особистості вимагають корекції, щоб емоційне «вигорання» не зашкодило їй, професійній діяльності й партнерам.

Методика діагностики «емоційного вигорання»

1. Організаційні недоліки на роботі постійно примушують нервувати, переживати, напружуватись.

2. Сьогодні я задоволений своєю професією не менше, ніж на початку кар'єри.

3. Я помилився у виборі професії або профілю діяльності (займаю не своє місце).

4. Мене непокоїть те, що я став гірше працювати (менш продуктивно, менш якісно, повільніше).

5. Теплота взаємодії з партнерами сильно залежить від мого настрою — гарного чи поганого.

6. Від мене як від професіонала мало залежить добробут партнерів.

7. Коли я приходжу з роботи додому, то деякий час (2—3 год) мені хочеться побути на самоті, щоб зі мною ніхто не спілкувався.

8. Коли я відчуваю втомленість чи напруження, то намагаюся якомога швидше вирішити проблеми партнера (згорнути взаємодію).

9. Мені здається, що емоційно я не можу надати партнерам те, що вимагає професійний обов'язок.

10. Моя робота притуплює емоції.

11. Я відверто втомився від людських проблем, з якими стикаюся на роботі.

12. Іноді я погано засинаю (сплю) через хвилювання, пов'язані з роботою.

13. Взаємодія з партнерами вимагає від мене великого напруження.

14. Робота з людьми приносить дедалі менше задоволення.

15. Я змінив би місце роботи, якби трапилася нагода.

16. Мене часто засмучує те, що я не можу належним чином надати партнерові професійну підтримку, допомогу.

17. Я завжди можу запобігти впливові поганого настрою на ділові контакти.

18. Мене дуже засмучує, коли щось негаразд у стосунках із діловим партнером.

19. Я так утомлююсь на роботі, що вдома намагаюся спілкуватись якомога менше.

20. Через нестачу часу, втомленість або напруження часто приділяю уваги партнерові менше, ніж належить.

21. Інколи найзвичайніші ситуації спілкування на роботі спричиняють роздратування.

22. Я спокійно сприймаю обґрунтовані претензії партнерів.

23. Спілкування з партнерами спонукало мене триматися осторонь людей.

24. Згадка про деяких колег по роботі чи партнерів псує мені настрій.

25. Конфлікти чи розбіжність поглядів із колегами забирають багато сил і емоцій.

26. Мені все складніше встановлювати або підтримувати контакти з діловими партнерами.

27. Обставини на роботі здаються мені дуже складними, важкими.

28. У мене часто виникають тривожні очікування, пов'язані з роботою: щось має трапитися; як би не припуститися помилки; чи зможу зробити все, як належить; чи не скоротять мене тощо.

29. Якщо партнер мені неприємний, я намагаюсь обмежити час спілкування з ним чи менше приділяти йому уваги.

30. У спілкуванні на роботі я дотримуюсь принципу: «Не роби людям добра, не отримаєш лиха».

31. Я охоче розповідаю близьким про свою роботу.

32. Бувають дні, коли мій емоційний стан негативно впливає на результати роботи (менше виконую, знижується якість, трапляються конфлікти).

33. Інколи я відчуваю, що треба проявити до партнера емоційну чуйність, але не можу.

34. Я дуже бентежусь через свою роботу.

35. Партнерам по роботі віддаєш уваги й турботи більше, ніж отримуєш від них вдячності.

36. Згадуючи про роботу, зазвичай почуваюся зле: починає колотитися серце, підвищується тиск, з'являється головний біль.

37. У мене хороші (цілком задовільні) стосунки з безпосереднім керівником.

38. Я часто радію, коли бачу, що моя робота йде на користь людям.

39. Останнім часом (чи як завжди) мені не щастить у роботі.

40. Деякі сторони (факти) моєї роботи викликають глибоке розчарування, засмучують мене.

41. Бувають дні, коли контакти з партнерами складаються гірше, ніж звичайно.

42. Я визначаю ділових партнерів (суб'єктів діяльності) гірше, ніж зазвичай.

43. Через стомленість на роботі я прагну скоротити спілкування з друзями та знайомими.

44. Зазвичай мене цікавить особистість партнера поза межами справи.

45. Зазвичай я приходжу на роботу відпочивши, зі свіжими силами, у гарному настрої.

46. Інколи ловлю себе на тому, що працюю з партнерами автоматично, без душі.

47. На роботі трапляються настільки неприємні люди, що мимоволі бажаєш їм чогось поганого.

48. Після спілкування з неприємними партнерами в мене погіршується фізичне або психічне самопочуття.

49. На роботі в мене немає постійних фізичних або психологічних перевантажень.

50. Успіхи в роботі надихають мене.

51. Ситуація на роботі, у якій я опинився, здається безвихідною (майже безвихідною).

52. Я втратив спокій через роботу.

53. Протягом останнього року була скарга (були скарги) на мою адресу з боку партнера (партнерів).

54. Мені вдається берегти нерви завдяки тому, що багато з того, що відбувається з партнерами, я не беру близько до серця.

55. Я часто приношу з роботи додому негативні емоції.

56. Я часто працюю понад силу.

57. Раніше я був більш чуйним і уважним до партнерів, аніж зараз.

58. У роботі з людьми керуюся принципом: не витрачай нерви, бережи здоров'я.

59. Інколи я йду на роботу з важким почуттям: як усе набридло, нікого б не бачити і не чути.

60. Після напруженого робочого дня я почуваюся трохи зле.

61. Контингент партнерів, із яким я працюю, дуже важкий.

62. Інколи мені здається, що результати моєї роботи не варті тих зусиль, які я витрачаю.

63. Якби мені таланило на роботі, я був би щасливішим.

64. Я у відчаї через те, що на роботі в мене серйозні проблеми.

65. Інколи я поводжуся зі своїми партнерами так, як не хотів би, щоб поводилися зі мною.

66. Я засуджую партнерів, які розраховують на особливі пільги, поблажливість, увагу.

67. Найчастіше після робочого дня в мене немає сил для хатньої роботи.

68. Зазвичай я кваплю час: скоріше б робочий день закінчився.

69. Стан, прохання, потреби партнерів зазвичай мене щиро турбують.

70. Працюючи з людьми, я зазвичай ніби ставлю екран, який захищає мене від чужих страждань та негативних емоцій.

71. Робота з людьми (партнерами) дуже розчарувала мене.

72. Щоб відновити сили, я часто вживаю ліки.

73. Як правило, мій робочий день проходить спокійно і легко.

74. Мої вимоги до виконуваної роботи вищі, ніж те, чого я досягаю через обставини.

75. Моя кар'єра склалася вдало.

76. Я дуже нервую через усе, що пов'язано з роботою.

77. Деяких зі своїх постійних партнерів я не хотів би бачити й чути.

78. Я схвалюю колег, які повністю присвячують себе людям (партнерам), забуваючи про власні інтереси.

79. Моя втомленість на роботі зазвичай мало впливає або зовсім не впливає на спілкування з рідними й друзями.

80. Якщо випадає нагода, то я приділяю партнерові менше уваги, але так, щоб він цього не помітив.

81. Мене часто підводять нерви у спілкуванні на роботі.

82. До всього (майже до всього), що відбувається на роботі, я втратив інтерес, живе почуття.

83. Робота з людьми погано вплинула на мене як на професіонала — зробила злим, нервовим, притупила емоції.

84. Робота з людьми явно підриває моє здоров'я.

Методика діагностики рівня «емоційного вигорання» (В. Бойко)

Прізвище, ініціали _____ Вік _____

Дата _____

Завдання. Прочитайте твердження і дайте відповідь *«так»* чи *«ні»:*

- «+» — відповідь *«так»;*
- «–» — відповідь *«ні».*

1	22	43	64
2	23	44	65
3	24	45	66
4	25	46	67
5	26	47	68
6	27	48	69
7	28	49	70
8	29	50	71
9	30	51	72
10	31	52	73

Закінчення

11	32	53	74
12	33	54	75
13	34	55	76
14	35	56	77
15	36	57	78
16	37	58	79
17	38	59	80
18	39	60	81
19	40	61	82
20	41	62	83
21	42	63	84

Анкета «Батьки і школа» (за О. Марінушкіною)

Мета: виявити, як батьки оцінюють вплив виховання і навчання в школі на життя дитини.

Завдання: записати номери позиції анкети і через крапку дати варіант відповіді.

Інструкція. Шановні батьки! Пропонуємо Вам висловити свою думку щодо навчання й виховання Вашої дитини в школі. Виберіть, будь ласка, один із варіантів відповіді на кожне запитання.

1. Ваша дитина навчається в цій школі, тому що:

а) школа розташована поруч із будинком;

б) цілком влаштовує організація навчально-виховного процесу в школі;

в) тут дають міцні знання з потрібних предметів;

г) рекомендували друзі і знайомі;

ґ) у школі дитині дуже добре.

2. Чи задоволені Ви:

а) організацією роботи в школі (режим, розклад, факультативи, гуртки);

б) стосунками з класним керівником Вашої дитини;

в) взаєминами з педагогами школи;

г) роботою адміністрації школи;

ґ) матеріально-технічною базою школи;

д) стосунками між учнями в класі Вашої дитини?

3. Як Ви берете участь у життєдіяльності школи?

а) Беру участь у заходах класу, школи;

б) беру участь у підготовці заходів класу, школи;

в) систематично беру участь в опитуваннях, які проводить школа;

г) виступаю з пропозиціями щодо поліпшення життєдіяльності школи;

ґ) не заважаю школі виконувати свою функцію.

4. Коли Ваша дитина говорить про школу, то найчастіше її висловлення бувають:

а) позитивні;

б) негативні;

в) нейтральні;

г) ніколи не говорить про школу;

ґ) Ваш варіант.

5. Чи змінилося що-небудь у Вашій стратегії виховання під впливом школи?

а) Школа вплинула на конструктивну зміну багатьох позицій сімейного виховання;

б) школа вплинула на вдосконалення окремих позицій сімейного виховання;

в) школа мала незначний вплив на нашу сімейну педагогіку;

г) школа практично не впливала на наше сімейне виховання;

ґ) не замислювалися над цим питанням.

6. Що Ви над усе цінуєте в школі, де навчається Ваша дитина?

а) Взаємини;

б) знання;

в) організацію позаурочної діяльності;

г) науково-дослідницьку діяльність дітей;

ґ) можливість продовжити навчання у ВНЗ;

д) Ваш варіант.

7. Напишіть, будь ласка, Ваші пропозиції щодо вдосконалення роботи школи.

Обробка результатів. Підраховується у відсотковому співвідношенні кількість виборів кожного варіанта відповіді, і далі проводиться якісний аналіз.

Ставлення учнів до школи, учителів
Експрес-діагностика для учнів *(7—10-й класи)*

№	Чи задоволені Ви?	А. Так	В. Ні	С. Важко відповісти
1	Взаєминами з класним керівником			

Закінчення

№	Чи задоволені Ви?	А. Так	В. Ні	С. Важко відповісти
2	Відносинами з адміністрацією школи			
3	Організацією роботи школи (режим, розклад)			
4	Стосунками в класі			
5	Тим, що навчаєтесь у цій школі			
6	Рівнем викладання (вказуються предмети)			

Обробка результатів. Кількість виборів за відповідями: *«так», «ні», «важко відповісти»* підраховується окремо. Обраховується відсоткове співвідношення за кожним показником, далі проводиться якісний аналіз.

Методика «Незавершені речення» *(7—10-й класи)*

Завершіть, будь ласка, такі речення:

1. У моїй школі мені найбільш подобається...
2. У школі мені не подобається...
3. Якби я був (була) учителем, то...
4. Якби я міг (могла) вибирати школу, то...
5. Якби я міг (могла) вибирати вчителя, то...
6. Батьки кажуть про мою школу, що..

Обробка результатів. Проводиться якісний аналіз.

Анкета «Учень — учитель» *(для учнів школи I ступеня)*

Мета: виявити ставлення учня до вчителя як до головного джерела інформації, організатора та керівника в житті дитини. Може використовуватися для визначення ставлення дитини до вихователя.

Організація завдання. Дітей просять відповісти на запитання анкети. Потрібно записати номер запитання та через крапку варіант відповіді (наприклад: *II.3*).

I. Оціни своє самопочуття перед уроком.

1. Радісне, зацікавлене.
2. Спокійне.
3. Байдуже.
4. Неспокійне, тривожне.

II. Якби ти на уроці мав можливість сісти на будь-яке місце в класі, то в якому ряду ти обрав би парту?

1. У першому.

2. У середньому.

3. Ближче до останнього ряду.

4. Останній ряд.

III. Як учитель реагує на твою невдалу відповідь?

1. Допомагає зрозуміти неточність, помилку, самому її виправити, заспокоює, підбадьорює.

2. Демонструє незадоволення, просить інших учнів виправити помилку, внести уточнення.

3. Гнівно оцінює, виправляє відповідь сам.

4. Говорить образливі слова, свариться.

IV. Як ти поводишся, коли не виконав завдання вчителя?

1. Попереджаєш учителя, пояснюєш причину.

2. Просиш маму або інших близьких порозумітися з учителем.

3. Вигадуєш «поважну» причину.

4. Вирішуєш промовчати, сподіваючись, що вчитель забуде.

V. Якщо виникне потреба отримати додаткові знання з будь-якого предмета, ти:

1. Звернешся із запитанням до вчителя.

2. Звернешся до батьків чи інших дорослих.

3. Запитаєш у друзів.

4. Знайдеш потрібну книгу, спробуєш отримати інформацію з телерадіопередач.

VI. Тобі треба дізнатися про подію, яка хвилює багатьох. Як ти поводишся?

1. Звертаєшся за інформацією до вчителя.

2. Звертаєшся до батьків чи інших дорослих.

3. Запитуєш у друзів.

4. Знаходиш відповідну книгу, прагнеш отримати інформацію з телерадіопередач.

VII. Тобі захотілося відчути радість зустрічі з прекрасним, справжнім мистецтвом. Як ти вчиниш?

1. Звернешся до вчителя.

2. Звернешся до батьків.

3. Звернешся до друзів.

4. Вирішиш цю проблему сам.

VIII. Учитель на екскурсії щось розповідає. Діти стоять двома рядами у півколі. Де стоїш ти?

1. У першому ряду, поруч із учителем.
2. У другому ряду, близько до вчителя.
3. У першому ряду скраю, далі від учителя.
4. У другому ряду скраю, далі від учителя.

IX. Як ви спілкуєтеся на прогулянці з учителем?

1. Постійно просите щось розповісти, взяти участь у грі.
2. Звертаєтесь інколи з окремими запитаннями.
3. Звертаєтесь, якщо це необхідно, з окремими запитаннями.
4. До вчителя, як правило, на прогулянці не звертаєтесь. Спілкуєтесь між собою, граєтеся самостійно.

X. Тобі захотілося цікаво провести дозвілля, відпочити, розважитися. До кого ти звернешся з цією пропозицією?

1. Безумовно, до вчителя.
2. Тільки до батьків.
3. Звичайно, тільки до друзів.
4. Ні до кого, розважатимуся сам.

Обробка результатів. Підсумовуються номери відповідей, отримана сума ділиться на 10, отримуємо середнє арифметичне значення.

Анкета для учнів *(7—10-й класи)*

Інструкція. Дорогий друже! Пропонуємо тобі висловити свою думку про вчителів. Прочитай уважно кожне речення і постав у графу напроти кожного вчителя «+» або «–» залежно від того, відповідає вислів твоєму ставленню чи ні. Будь уважним, щоб не пропустити жодного пункту анкети.

№	Твердження	Учителі				
		1	2	3	4	5
1	Чи хотів би ти бути схожим на свого вчителя?					
2	Учитель ставиться до тебе доброзичливо, уважно					
3	Ти із задоволенням спілкуєшся з учителем на перерві та протягом уроків?					
4	Чи міг би ти поскаржитися вчителю або розповісти йому свою таємницю?					
5	Чи можеш ти сподіватися на підтримку вчителя в будь-якій ситуації?					
6	Учитель радіє твоїм успіхам, вірить у тебе					
7	Учитель справедливо ставиться до всіх дітей					

Закінчення

№	Твердження	Учителі				
		1	2	3	4	5
8	Учитель уміє створити тобі добрий настрій, поряд із ним ти почуваєшся впевнено					
9	Чи хотів би ти готувати концерт чи якісь свята разом з учителем?					
10	З учителем тобі цікаво, легко виконувати будь-яку роботу					
11	Учителеві легко організувати дітей на будь-яку справу					
12	Якби вчителю було стільки років, скільки тобі, чи був би він лідером серед твоїх друзів?					
13	Чи цікаво тобі працювати з учителем протягом уроку?					
14	Чи завжди ти розумієш інформацію, яку подає на уроці вчитель?					
	Загальна кількість балів					

Обробка результатів. За кожен «+» виставляється *1 бал,* за кожен «–» — *0 балів.* Підраховується окремо середній бал за кожним критерієм для кожного вчителя. Середній бал розраховується за формулою:

$$M = \frac{E_в}{E_п},$$

де M — середній бал;

$E_в$ — сума балів за одним із критеріїв;

$E_п$ — кількість опитаних.

ПРИКЛАДИ СКЛАДАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА

Характеристика
діяльності вчителя української мови та літератури ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель української мови та літератури і працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 18 годин.

За час роботи в закладі освіти _____ здійснює навчання й виховання учнів з урахуванням специфіки навчального предмета, проводить уроки й інші навчальні заняття в закріплених за ним класах згідно з розподілом навчального навантаження, забезпечує під час занять належний порядок і дисципліну.

Метою фахової діяльності педагога є формування комунікативної і літературної компетенцій учнів, що базується на знаннях, уміннях пізнавального і творчого типу, соціальних навичках, світоглядних переконаннях.

_____ забезпечує засвоєння учнями навчальних програм; володіє знаннями основ педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології, достатніми знаннями з теоретичних основ та сучасних досягнень науки з української мови та літератури; використовує інформаційно-комунікаційні технології в навчально-виховному процесі; уміє вирішувати педагогічні проблеми, установлювати контакт з учнями, батьками, колегами по роботі. Дотримується етичних норм поведінки, які відповідають громадському статусу вчителя, у побуті, громадських місцях.

Учитель постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними

прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісним їх застосуванням. На уроках застосовує інноваційні технології; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів української мови та літератури.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя української мови та літератури ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель української мови та літератури і працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2001 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 18 годин.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує належний рівень викладання філологічних дисциплін відповідно до навчальних програм із дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є формування стійкої мотивації до вивчення української мови та літератури, виховання відчуття краси й виразності рідного слова, поваги до української мови й інших мов, формування читацької та мовленнєвої культури, творчих здібностей, культури полеміки, критичного мислення, самостійного аналізу й оцінювання прочитаного.

У повсякденній роботі вчитель уміло використовує методи компетентнісно зорієнтованого підходу до організації навчального процесу; володіє технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу і здібностей учнів; упроваджує

передовий педагогічний досвід; формує навички самостійно здобувати знання й застосовувати їх на практиці; уміє лаконічно, образно й виразно подати матеріал, аргументувати свою позицію та володіє ораторським мистецтвом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісним їх застосуванням. На уроках активно застосовує інноваційні технології; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів української мови та літератури. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(дата)

Характеристика
діяльності учителя української мови та літератури ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель української мови та літератури та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2001 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 18 годин.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує високий рівень викладання філологічних дисциплін відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є формування мотивації до вивчення мови та літератури; пізнання через мову історії, культури народу, естетичних та моральних цінностей; формування духовного світу учнів, світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтирів.

У повсякденній роботі вчитель на високому рівні володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює у професійному середовищі. Фахівець володіє широким спектром стратегій навчання; уміє продукувати оригінальні, інноваційні ідеї; застосовує нестандартні форми проведення уроку; активно впроваджує форми та методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів. Ефективно використовує в роботі предметно-просторове середовище кабінету, постійно поповнює його навчальними посібниками й технічними засобами навчання, дидактичним матеріалом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на високому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. Результатом роботи вчителя є високий рівень засвоєння учнями навчального матеріалу та якості отриманих знань.

Педагог користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів української мови та літератури ЗНЗ, району. Передає свій педагогічний досвід колегам через проведення відкритих уроків, семінарів та публікації у пресі. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю, підготовлені ним учні є постійними переможцями предметних учнівських олімпіад, конкурсів.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(дата)

Характеристика
діяльності вчителя англійської (іноземної) мови ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель англійської мови та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р. _____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст». У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 20 годин.

За час роботи в закладі освіти _____ зарекомендував себе як відповідальний педагог. Він здійснює навчання й виховання учнів з урахуванням специфіки навчального предмета, проводить уроки й інші навчальні заняття в закріплених за ним класах згідно з розподілом навчального навантаження, забезпечує під час занять належний порядок і дисципліну.

Метою фахової діяльності педагога є ознайомлення учнів з мовною системою та формування на цій основі базових лексичних, граматичних, стилістичних, орфоепічних, правописних умінь і навичок, комунікативної компетенції учнів.

_____ забезпечує засвоєння учнями навчальних програм; володіє знаннями основ педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології; достатніми знаннями з теоретичних основ і сучасних наукових досягнень з англійської мови; використовує інформаційно-комунікаційні технології в навчально-виховному процесі; уміє вирішувати педагогічні проблеми, установлювати контакт з учнями, батьками, колегами по роботі. Дотримується етичних норм поведінки, які відповідають громадському статусу вчителя, у ЗНЗ, побуті, громадських місцях.

Учитель постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісним їх застосуванням. Застосовує інноваційні технології в навчально-виховному процесі; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів іноземної філології.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя англійської
(іноземної) мови ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель англійської мови та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2001 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 20 годин.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує належний рівень викладання іноземної мови відповідно до навчальних програм із дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є формування стійкої мотивації до вивчення іноземної мови, формування мовленнєвої культури, творчих здібностей, культури полеміки, критичного мислення, самостійного аналізу та оцінювання прочитаного.

У повсякденній роботі вчитель уміло використовує методи компетентнісно зорієнтованого підходу до організації навчального процесу; володіє технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу і здібностей учнів; упроваджує передовий педагогічний досвід; формує навички самостійно здобувати знання й застосовувати їх на практиці; уміє лаконічно, образно й виразно подати матеріал, аргументувати свою позицію та володіє ораторським мистецтвом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. Активно застосовує інноваційні технології в навчально-виховному процесі; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів іноземної філології. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя англійської (іноземної) мови ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель англійської мови та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2001 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 20 годин.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує високий рівень викладання англійської мови відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є формування мотивації до вивчення іноземної мови; пізнання через мову історії, культури народу, естетичних та моральних цінностей; формування духовного світу учнів, світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтирів.

У повсякденній роботі вчитель на високому рівні володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює у професійному середовищі. Фахівець володіє широким спектром стратегій навчання; уміє продукувати оригінальні, інноваційні ідеї; застосовує нестандартні форми проведення уроку; активно впроваджує форми й методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів. Ефективно використовує в роботі предметно-просторове середовище кабінету, постійно поповнює його навчальними посібниками й технічними засобами навчання, дидактичним матеріалом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на високому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. Результатом роботи вчителя є високий рівень засвоєння учнями навчального матеріалу та якості отриманих знань.

Педагог має авторитет серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів іноземної мови ЗНЗ та району. Передає свій педагогічний досвід колегам через проведення відкритих уроків, семінарів та публікації у пресі. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю, підготовлені ним учні є постійними переможцями предметних учнівських олімпіад, конкурсів.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(дата)

Характеристика
діяльності вчителя історії (правознавства) ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель історії та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ здійснює навчання й виховання учнів з урахуванням специфіки навчального предмета, проводить уроки й інші навчальні заняття в закріплених за ним класах згідно з розподілом навчального навантаження, забезпечує під час занять належний порядок і дисципліну.

Метою фахової діяльності педагога є підготовка учнів до взаємодії із соціальним середовищем, самореалізації їх як особистостей в умовах

багатоманітного світу через засвоєння комплексу історичних знань, формування відповідних компетентностей.

_____ забезпечує засвоєння учнями навчальних програм; володіє знаннями основ педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології, достатніми знаннями теоретичних основ та сучасних досягнень науки з історії (правознавства); використовує інформаційно-комунікаційні технології в навчально-виховному процесі; уміє вирішувати педагогічні проблеми, установлювати контакт з учнями, батьками, колегами по роботі. Дотримується етичних норм поведінки, які відповідають громадському статусу вчителя, у ЗНЗ, побуті, громадських місцях.

Учитель постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. Використовує інноваційні технології в навчально-виховному процесі; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів історії та правознавства.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(дата)

Характеристика
діяльності вчителя історії
(правознавства) ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель історії та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2001 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

Протягом роботи в закладі освіти _____ забезпечує належний рівень викладання суспільствознавчих дисциплін відповідно до навчальних програм із дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є формування в учнів критичного мислення, навичок оцінювати суспільні явища й процеси, життєвих та прикладних особистісно-життєтворчих, соціалізаційних, комунікативних, інтелектуально-інформаційних навичок.

У повсякденній роботі вчитель уміло використовує методи компетентнісно зорієнтованого підходу до організації навчального процесу; володіє технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу і здібностей учнів; упроваджує передовий педагогічний досвід; формує навички самостійно здобувати знання й застосовувати їх на практиці; уміє лаконічно, образно й виразно подати матеріал, аргументувати свою позицію та володіє ораторським мистецтвом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує.

На уроках активно використовує інноваційні технології; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; дотримується педагогічної етики, моралі, поважає особисту гідність учнів та їхніх батьків; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів історії та правознавства. Значну увагу приділяє роботі з обдарованою молоддю.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(дата)

Характеристика
діяльності вчителя історії (правознавства) ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель історії та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2001 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

Працюючи в закладі освіти, _____ забезпечує високий рівень викладання суспільствознавчих дисциплін відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є створення умов для свідомої орієнтації учнів у сучасному світі, суспільстві, формування в них відповідної активної соціальної та громадянської позиції, підвищення рівня духовної культури школярів, культури спілкування й діяльності для сприяння їх соціалізації, активному включенню в соціально-політичне та економічне життя суспільства, свідомому вибору та підготовці до майбутньої професійної діяльності.

У повсякденній роботі вчитель на високому рівні володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює в професійному середовищі. Фахівець володіє широким спектром стратегій навчання; уміє продукувати оригінальні, інноваційні ідеї; застосовує нестандартні форми проведення уроку; активно впроваджує форми й методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів. Ефективно використовує в роботі предметно-просторове середовище кабінету, постійно поповнює його навчальними посібниками й технічними засобами навчання, дидактичним матеріалом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на високому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. Результатом роботи вчителя є високий рівень засвоєння учнями навчального матеріалу та якості отриманих знань.

Педагог користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів історії та правознавства ЗНЗ і району. Передає свій

педагогічний досвід колегам через проведення відкритих уроків, семінарів, публікації у педагогічній пресі. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю, підготовлені ним учні є постійними переможцями предметних учнівських олімпіад, конкурсів.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя хімії (фізики, біології, географії) ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель хімії (фізики, біології, географії) та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

Працюючи в закладі освіти, _____ здійснює навчання й виховання учнів з урахуванням специфіки навчального предмета, проводить уроки й інші навчальні заняття в закріплених за ним класах згідно з розподілом навчального навантаження, забезпечує під час занять належний порядок і дисципліну.

Метою фахової діяльності педагога є ознайомлення учнів із науковими фактами природознавства та усвідомлення ними фундаментальних ідей природничих наук; оволодіння учнями понятійно-термінологічним апаратом природничих наук, засвоєння предметних знань та усвідомлення суті основних законів і закономірностей, що дають змогу описати й зрозуміти перебіг природних явищ і процесів.

_____ забезпечує засвоєння учнями навчальних програм; володіє знаннями основ педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології; достатніми знаннями теоретичних основ і сучасних досягнень науки зі свого предмета; використовує інформаційно-комунікаційні технології в навчально-виховному процесі; уміє вирішувати педагогічні проблеми, установлювати контакт з учнями, батьками, колегами

по роботі. Дотримується етичних норм поведінки, які відповідають громадському статусу вчителя, у ЗНЗ, побуті, громадських місцях.

Учитель постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. На уроках застосовує інноваційні технології; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів природознавчих дисциплін.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя хімії (фізики, біології, географії) ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель хімії (фізики, біології, географії) та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст I категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

Працюючи в закладі освіти, _____ забезпечує належний рівень викладання природознавчих дисциплін відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є формування наукового світогляду і критичного мислення учнів завдяки засвоєнню ними основних понять і законів природничих наук та методів наукового пізнання, вироблення вмінь застосовувати набуті знання і приймати виважені рішення щодо природокористування.

У повсякденній роботі вчитель уміло використовує методи компетентнісно зорієнтованого підходу до організації навчального процесу; володіє технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу і здібностей учнів; упроваджує передовий педагогічний досвід; формує навички самостійно здобувати знання й застосовувати їх на практиці; уміє лаконічно, образно й виразно подати матеріал, аргументувати свою позицію та володіє ораторським мистецтвом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. На уроках активно використовує інноваційні технології; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів природознавчих дисциплін. Значну увагу приділяє роботі з обдарованою молоддю.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя хімії (фізики, біології, географії) ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель хімії (фізики, біології, географії) та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

Під час роботи в закладі освіти _____ демонструє високий рівень викладання природознавчих дисциплін відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є формування системи знань з основ природничих наук, необхідної для адекватного світосприймання та уявлення про сучасну природничо-наукову картину світу, опанування наукового стилю мислення, усвідомлення способів діяльності і ціннісних орієнтацій, які дають змогу зрозуміти наукові основи сучасного виробництва, техніки і технологій, безпечно жити в сучасному високотехнологічному суспільстві і цивілізовано взаємодіяти з природним середовищем.

У повсякденній роботі вчитель на високому рівні володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює в професійному середовищі. Фахівець володіє широким спектром стратегій навчання; уміє продукувати оригінальні, інноваційні ідеї; застосовує нестандартні форми проведення уроку; активно впроваджує форми й методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів. Ефективно використовує в роботі предметно-просторове середовище кабінету, постійно поповнює його навчальними посібниками й технічними засобами навчання, дидактичним матеріалом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на високому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. Результатом роботи вчителя є високий рівень засвоєння учнями навчального матеріалу та якості отриманих знань.

Педагог користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів природознавчих дисциплін ЗНЗ та району. Передає свій педагогічний досвід колегам через проведення відкритих уроків, семінарів, публікації в пресі. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю, його учні є постійними переможцями предметних учнівських олімпіад, конкурсів.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлена(ий) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя математики ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель математики та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

_____ здійснює навчання й виховання учнів з урахуванням специфіки навчального предмета, проводить уроки й інші навчальні заняття в закріплених за ним класах згідно з розподілом навчального навантаження, забезпечує під час занять належний порядок і дисципліну.

Метою фахової діяльності педагога є опанування учнями системи математичних знань, навичок і вмінь, необхідних у повсякденному житті й майбутній трудовій діяльності, достатніх для успішного оволодіння іншими освітніми галузями знань і забезпечення неперервної освіти.

_____ забезпечує засвоєння учнями навчальних програм; володіє знаннями основ педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології, достатніми знаннями теоретичних основ та сучасних наукових досягнень у галузі математики; використовує інформаційно-комунікаційні технології в навчально-виховному процесі; уміє вирішувати педагогічні проблеми, установлювати контакт з учнями, батьками, колегами по роботі. Дотримується етичних норм поведінки, які відповідають громадському статусу вчителя, у ЗНЗ, побуті, громадських місцях.

Учитель постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. Використовує інноваційні технології в навчально-виховному процесі; знає основні нормативно-правові акти

в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів математики ЗНЗ.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя математики ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель математики та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує належний рівень викладання математики відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є розширення й поглиблення уявлень про математику як елемент загальнолюдської культури, про застосування її в практичній діяльності, різних галузях науки.

У повсякденній роботі вчитель уміло використовує методи компетентнісно зорієнтованого підходу до організації навчального процесу; володіє технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу і здібностей учнів; упроваджує передовий педагогічний досвід; формує навички самостійно здобувати знання й застосовувати їх на практиці; уміє лаконічно, образно й виразно подати матеріал, аргументувати свою позицію та володіє ораторським мистецтвом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями,

методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. Активно застосовує інноваційні технології в навчально-виховному процесі; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів математики. Значну увагу приділяє роботі з обдарованою молоддю.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя математики ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель математики та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує високий рівень викладання математики відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є формування в учнів наукового світогляду, уявлень про ідеї і методи математики, її роль у пізнанні дійсності; інтелектуальний розвиток учнів (логічного мислення і просторової уяви, алгоритмічної, інформаційної та графічної культури, пам'яті, уваги, інтуїції).

У повсякденній роботі вчитель на високому рівні володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює в професійному середовищі. Фахівець володіє широким спектром стратегій навчання; уміє продукувати оригінальні, інноваційні ідеї; застосовує нестандартні форми проведення уроку;

активно впроваджує форми та методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів. Ефективно використовує в роботі предметно-просторове середовище кабінету, постійно поповнює його навчальними посібниками і технічними засобами навчання, дидактичним матеріалом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на високому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. Результатом роботи вчителя є високий рівень засвоєння учнями навчального матеріалу та якості отриманих знань.

Педагог користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі методичного об'єднання вчителів математики ЗНЗ та району. Передає свій педагогічний досвід колегам через проведення відкритих уроків, семінарів та публікації у пресі. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю, підготовлені ним учні є постійними переможцями предметних учнівських олімпіад, конкурсів.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(дата)

Характеристика
діяльності вчителя трудового навчання (технологій) ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель трудового навчання та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ здійснює навчання й виховання учнів з урахуванням специфіки навчального предмета, проводить уроки й інші навчальні заняття в закріплених за ним класах

згідно з розподілом навчального навантаження, забезпечує під час занять належний порядок і дисципліну.

Метою фахової діяльності педагога є формування технічного світогляду і відповідного рівня освіти, закріплення на практиці знань про технологічну діяльність, спираючись на закони та закономірності розвитку природи, суспільства, виробництва і людини.

_____ забезпечує засвоєння учнями навчальних програм; володіє знаннями основ педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології, достатніми знаннями теоретичних основ предмета; використовує інформаційно-комунікаційні технології в навчально-виховному процесі; уміє вирішувати педагогічні проблеми, установлювати контакт з учнями, батьками, колегами по роботі. Дотримується етичних норм поведінки, які відповідають громадському статусу вчителя в ЗНЗ, побуті, громадських місцях.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. На уроках використовує інноваційні технології; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; має авторитет серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя трудового навчання (технологій) ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель трудового навчання та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує належний рівень викладання трудового навчання відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є формування в учнів культури праці, навичок раціонального ведення домашнього господарства, культури побуту, відповідальності за результати власної діяльності, комплексу особистісних якостей, потрібних людині як суб'єкту сучасного виробництва і культурного розвитку суспільства.

У повсякденній роботі вчитель уміло використовує методи компетентнісно зорієнтованого підходу до організації навчального процесу; володіє технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу і здібностей учнів; упроваджує передовий педагогічний досвід; формує навички самостійно здобувати знання й застосовувати їх на практиці; уміє лаконічно, образно й виразно подати матеріал, аргументувати свою позицію та володіє ораторським мистецтвом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. Активно застосовує інноваційні технології в навчально-виховному процесі; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ. Значну увагу приділяє роботі з обдарованою молоддю.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст I категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(дата)

Характеристика
діяльності вчителя трудового навчання (технологій) ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель трудового навчання та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує високий рівень викладання трудового навчання відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Мета фахової діяльності педагога полягає у формуванні технічно, технологічно освіченої особистості, виховання професійної адаптивності, готовності до неперервної професійної освіти, конкурентної боротьби на ринку праці, потреби ініціативно включатися в систему нових економічних відносин, у підприємницьку діяльність.

У повсякденній роботі вчитель на високому рівні володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює в професійному середовищі. Фахівець володіє широким спектром стратегій навчання; уміє продукувати оригінальні, інноваційні ідеї; застосовує нестандартні форми проведення уроку; активно впроваджує форми та методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів. Ефективно використовує в роботі предметно-просторове середовище кабінету, постійно поповнює його навчальними посібниками, технічними засобами навчання, дидактичним матеріалом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на високому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. Результатом роботи вчителя є високий рівень засвоєння учнями навчального матеріалу та якості отриманих знань.

Педагог користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ та району. Передає свій педагогічний досвід колегам через проведення відкритих уроків, семінарів, публікації в пресі. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою

молоддю, підготовлені ним учні є постійними переможцями предметних учнівських олімпіад, різних конкурсів.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя фізичної культури ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель фізичної культури та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ здійснює навчання й виховання учнів з урахуванням специфіки навчального предмета, проводить уроки й інші навчальні заняття згідно з розподілом навчального навантаження, забезпечує під час занять належний порядок і дисципліну.

Метою фахової діяльності педагога є надання учням загальних знань і формування вмінь збереження власного здоров'я як важливого компонента загальнолюдської культури; зміцнення навичок здорового способу життя; оволодіння способами розвитку фізичних якостей та вдосконалення морфологічних і функціональних можливостей, формування основних життєво важливих рухових умінь і навичок; сприяння збереженню життя учнів, володіння раціональними прийомами запобігання порушень стану здоров'я; навчання дій у надзвичайних ситуаціях і надання першої допомоги.

_____ забезпечує засвоєння учнями навчальних програм; володіє знаннями основ педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології; достатніми знаннями теоретичних основ та сучасних досягнень науки у своїй галузі; використовує інноваційні технології в навчально-виховному процесі; уміє вирішувати педагогічні проблеми, установлювати контакт з учнями, батьками, колегами по роботі.

Дотримується етичних норм поведінки, які відповідають громадському статусу вчителя, у ЗНЗ, побуті, громадських місцях.

Учитель постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. На уроках застосовує інноваційні технології; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя фізичної культури ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель фізичної культури та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує належний рівень викладання фізичної культури відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є формування основи для забезпечення й усебічного розвитку здоров'я учнів; підвищення рівня фізичної підготовленості; формування й поліпшення основних життєво важливих рухових навичок, умінь та пов'язаних з ними знань; підготовка до активної участі в забезпеченні повноцінного тривалого життя в природних, техногенних та соціальних умовах, які постійно

змінюються, до безпечної трудової діяльності й надання першої допомоги, захисту Вітчизни.

У повсякденній роботі вчитель уміло використовує методи компетентнісно зорієнтованого підходу до організації навчального процесу; володіє технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу і здібностей учнів; упроваджує передовий педагогічний досвід; формує навички самостійно здобувати знання й застосовувати їх на практиці; уміє лаконічно, образно й виразно подати матеріал, аргументувати свою позицію та володіє ораторським мистецтвом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. На уроках активно використовує інноваційні технології; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя фізичної культури ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель фізичної культури та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2001 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ зарекомендував себе як досвідчений педагог. Він забезпечує високий рівень викладання фізичної культури відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Мета фахової діяльності педагога полягає у формуванні стійких мотиваційних установок до застосування набутих знань про здоровий спосіб життя й систему підтримки, реабілітації і корекції учнями власного здоров'я; сприянні підвищенню адаптаційних можливостей організму, усвідомленню необхідності подальшого підвищення фізичної підготовленості через розвиток фізичних якостей і здібностей.

У повсякденній роботі вчитель на високому рівні володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює в професійному середовищі. Фахівець володіє широким спектром стратегій навчання; уміє продукувати оригінальні, інноваційні ідеї; застосовує нестандартні форми проведення уроку; активно впроваджує форми й методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів. Ефективно використовує в роботі предметно-просторове середовище спортивного залу, постійно поповнює його необхідним обладнанням та інвентарем.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на високому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. Результатом роботи вчителя є високий рівень засвоєння учнями навчального матеріалу та якості отриманих знань, умінь і навичок.

Педагог користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків. _____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ та району. Передає свій педагогічний досвід колегам шляхом проведення відкритих уроків, семінарів та публікацій у пресі. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю, підготовлені ним учні є постійними переможцями спортивних змагань.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя музичного
(образотворчого) мистецтва ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель музичного (образотворчого) мистецтва та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ здійснює навчання й виховання учнів з урахуванням специфіки навчального предмета, проводить уроки й інші навчальні заняття згідно з розподілом навчального навантаження, забезпечує під час занять належний порядок і дисципліну.

Завдання фахової діяльності педагога полягає в тому, щоб у процесі сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва і практичної діяльності сформувати в учнів систему естетичних цінностей як інтегральну основу світогляду, розвивати мистецькі вміння й компетентність, здатність до художньо-творчої самореалізації, виховувати потребу в духовному самовдосконаленні.

_____ забезпечує засвоєння учнями навчальних програм; володіє знаннями основ педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології, достатніми знаннями теоретичних основ та сучасних наукових досягнень у своїй галузі; використовує інформаційно-комунікаційні технології в навчально-виховному процесі; уміє вирішувати педагогічні проблеми, установлювати контакт з учнями, батьками, колегами по роботі. Дотримується етичних норм поведінки, які відповідають громадському статусу вчителя, у ЗНЗ, побуті, громадських місцях.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. На уроках застосовує інноваційні технології;

знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя музичного
(образотворчого) мистецтва ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель музичного (образотворчого) мистецтва та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує належний рівень викладання музичного (образотворчого) мистецтва відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є виховання в учнів ціннісного ставлення до дійсності й творів мистецтва, збагачення емоційно-почуттєвої сфери; збагачення досвіду практичної мистецької діяльності, формування спеціальних художніх умінь, навичок спілкування з питань мистецтва; набуття системи знань та уявлень про мистецтво, його значення в житті людини й суспільства.

У повсякденній роботі вчитель уміло використовує методи компетентнісно зорієнтованого підходу до організації навчального процесу; володіє технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу і здібностей учнів; упроваджує передовий педагогічний досвід; формує навички самостійно здобувати

знання й застосовувати їх на практиці; уміє лаконічно, образно й виразно подати матеріал, аргументувати свою позицію та володіє ораторським мистецтвом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. Активно застосовує інноваційні технології в навчально-виховному процесі; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ. Значну увагу приділяє роботі з обдарованою молоддю.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя музичного
(образотворчого) мистецтва ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель музичного (образотворчого) мистецтва та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2001 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує високий рівень викладання музичного (образотворчого) мистецтва відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є виховання в учнів ціннісного ставлення до явищ культури та мистецтва, художньо-світоглядної позиції; набуття системи знань про українську та зарубіжну художню й музичну культуру, розширення уявлень про естетичну сферу життєдіяльності людини; виховання потреби та здатності до самореалізації в галузі мистецтва, морально-естетичного самовдосконалення; формування вмінь аналізувати й інтерпретувати твори мистецтва різних епох, жанрів і стилів, аргументовано висловлювати власні судження, застосовувати набуті знання у своїй діяльності.

У повсякденній роботі вчитель на високому рівні володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює в професійному середовищі. Фахівець володіє широким спектром стратегій навчання; уміє продукувати оригінальні, інноваційні ідеї; застосовує нестандартні форми проведення уроку; активно впроваджує нові форми й методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів. Ефективно використовує в роботі предметно-просторове середовище кабінету, постійно поповнює його навчальними посібниками й технічними засобами навчання, дидактичним матеріалом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на високому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. Результатом роботи вчителя є високий рівень засвоєння учнями навчального матеріалу та якості отриманих знань.

Педагог користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ та району. Передає свій педагогічний досвід колегам через проведення відкритих уроків, семінарів та публікації в пресі. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю, підготовлені ним учні є постійними переможцями предметних учнівських олімпіад, творчих конкурсів.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя інформатики ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель інформатики та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ здійснює навчання й виховання учнів з урахуванням специфіки навчального предмета, проводить уроки й інші навчальні заняття згідно з розподілом навчального навантаження, забезпечує під час занять належний порядок і дисципліну.

Завдання фахової діяльності педагога полягає в ознайомленні учнів з місцем і роллю інформаційно-комунікаційних технологій у сучасному виробництві, науці, повсякденному житті й підготовці їх до раціонального використання комп'ютерних засобів при розв'язуванні задач, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням, поданням, передаванням.

_____ забезпечує засвоєння учнями навчальних програм; володіє знаннями основ педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології; достатніми знаннями теоретичних основ і сучасних наукових досягнень з інформатики; використовує інформаційно-комунікаційні технології в навчально-виховному процесі; уміє вирішувати педагогічні проблеми, установлювати контакт з учнями, батьками, колегами по роботі. Дотримується етичних норм поведінки, які відповідають громадському статусу вчителя, у ЗНЗ, побуті, громадських місцях.

Учитель постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. Використовує інноваційні технології в навчально-виховному процесі; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(дата)

Характеристика
діяльності вчителя інформатики ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель інформатики та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2007 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

За час роботи в закладі освіти _____ забезпечує належний рівень викладання інформатики відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Завдання фахової діяльності педагога полягає в ознайомленні учнів з місцем і роллю інформаційно-комунікаційних технологій у сучасному виробництві, науці, повсякденному житті й підготовці їх до раціонального використання комп'ютерних засобів при розв'язуванні задач, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням, поданням, передаванням.

У повсякденній роботі вчитель уміло використовує методи компетентнісно зорієнтованого підходу до організації навчального процесу; володіє технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу і здібностей учнів; упроваджує передовий педагогічний досвід; формує навички самостійно здобувати знання й застосовувати їх на практиці; уміє лаконічно, образно й виразно подати матеріал, аргументувати свою позицію та володіє ораторським мистецтвом.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на достатньому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. Активно застосовує інноваційні технології в навчально-виховному процесі; знає основні нормативно-правові акти в галузі освіти; користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

Директор _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(дата)

Характеристика
діяльності вчителя інформатики ЗНЗ

_____

_____ має повну вищу освіту за спеціальністю вчитель інформатики та працює за отриманим фахом у ЗНЗ з 2001 р.

_____ має кваліфікаційну категорію «спеціаліст І категорії».

У 2011/12 н. р. його педагогічне навантаження — 22 години.

Протягом усього часу роботи в закладі освіти _____ забезпечує високий рівень викладання інформатики відповідно до навчальних програм та з дотриманням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти.

Метою фахової діяльності педагога є ознайомлення учнів із місцем і роллю інформаційно-комунікаційних технологій у сучасному виробництві, науці, повсякденному житті й підготовка їх до раціонального використання комп'ютерних засобів при розв'язуванні задач, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням, поданням, передаванням.

У повсякденній роботі вчитель на високому рівні володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює в професійному середовищі. Фахівець володіє широким спектром стратегій навчання; уміє продукувати оригінальні, інноваційні ідеї; застосовує нестандартні форми проведення уроку; активно впроваджує форми й методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів. Ефективно використовує в роботі предметно-просторове середовище кабінету, постійно поповнює його навчальними посібниками.

_____ постійно вдосконалює свій професійний рівень; використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів; на високому рівні володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи і якісно їх застосовує. Результатом роботи вчителя є високий рівень засвоєння учнями навчального матеріалу та якості отриманих знань.

Педагог користується авторитетом серед колег, учнів та їхніх батьків.

_____ бере активну участь у роботі відповідного методичного об'єднання вчителів ЗНЗ та району. Передає свій педагогічний досвід колегам через проведення відкритих уроків, семінарів та публікації в пресі. Значну увагу вчитель приділяє роботі з обдарованою молоддю, підготовлені ним учні є постійними переможцями предметних учнівських олімпіад і різноманітних конкурсів.

_____ відповідає займаній посаді та може бути атестованим на кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії».

Директор _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

З характеристикою ознайомлений(а) _____ _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(дата)

ПРОТОКОЛИ

Протокол № 2
засідання атестаційної комісії

_____
назва ЗНЗ

від _____ січня 2012 р.
Присутні:
Голова комісії: _____.
Заступник голови: _____.
Члени комісії: _____.
Секретар комісії: _____

Порядок денний

Про хід атестації педагогічних працівників у 2011/12 н. р.

Слухали:

_____ — директора ЗНЗ, голову комісії, який доповів про виконання заходів, передбачених планом роботи атестаційної комісії та графіком проведення атестації педагогічних працівників у І семестрі 2011/12 н. р.

Зазначив, що за планом проходить курсова перепідготовка вчителів ЗНЗ при Київському університеті імені Бориса Грінченка. Надав коротку інформацію про педагогів, які претендують на підвищення кваліфікаційної категорії, присвоєння педагогічного звання, охарактеризував роботу кожного вчителя.

Виступили:

1. _____ — члени атестаційної комісії.

Розповіли про роботу вчителів _____ в атестаційний період, дали коротку характеристику відвіданих уроків і заходів, що відбулися з їхньою участю протягом вересня — грудня 2011 р.

2. _____ — заступник директора, член комісії.

Ознайомив присутніх із результатами психолого-педагогічних досліджень, проведених з учителями, які проходять атестацію в поточному навчальному році, зробив короткий аналіз отриманої інформації.

3. _____ — директор ЗНЗ, голова атестаційної комісії розповів про рівень навчальних досягнень учнів у класах, де викладають учителі, які атестуються. Наголосив на чіткому дотриманні графіка

проведення атестації та особливо уважному вивченні роботи вчителів, які претендують на присвоєння педагогічних звань.

4. _____ — завідувач кафедри української мови та літератури, член комісії запропонувала підготувати вчителям, які атестуються у 2011/12 н. р., матеріали з досвіду роботи й подати до друку у фахову пресу.

5. _____ — голова профспілкового комітету ЗНЗ запропонувала підтримати вищезазначені пропозиції.

Ухвалили:

1. Вважати роботу атестаційної комісії ЗНЗ за вересень — грудень 2011 р. результативною.

2. Звернути особливу увагу на роботу вчителів, які претендують на присвоєння педагогічних звань.

3. Підготувати вчителям, які атестуються у 2011/12 н. р., матеріали з досвіду роботи й подати їх до друку в педагогічні видання.

4. Продовжити роботу з питань проведення атестації педагогічних працівників гімназії згідно з графіком.

Голова атестаційної комісії _____

Секретар комісії _____

Протокол № 3
засідання атестаційної комісії

_____
назва ЗНЗ

від _____ березня 2012 р.

Присутні:

Голова комісії: _____.

Заступник голови: _____.

Члени комісії: _____

_____.

Секретар комісії: _____.

Порядок денний

Підбиття підсумків атестації педагогічних працівників гімназії у 2011/12 н. р. Комплексна оцінка рівня педагогічної майстерності вчителів, які атестуються.

Слухали:

_____ — директора ЗНЗ, голову атестаційної комісії.

Голова атестаційної комісії ЗНЗ ознайомив присутніх із заявами, матеріалами, які надійшли до атестаційної комісії від учителів закладу освіти і членів атестаційної комісії. Голова дав узагальнену характеристику атестаційної кампанії 2011/12 н. р.

Особливу увагу доповідач звернув на тих педагогічних працівників, які претендують на встановлення кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» та присвоєння педагогічних звань «старший учитель», «учитель-методист». Зазначена категорія вчителів, наголосив голова комісії, постійно демонструє високу науково-теоретичну і методичну підготовку, забезпечує змістовність, чіткість та ефективність навчальних занять, високу мотиваційну основу навчальної діяльності учнів, використовує передовий досвід, сучасні інноваційні технології та досягнення педагогічної науки, діяльність цих вчителів вирізняється науковим підходом і глибоким змістом.

Голова атестаційної комісії запропонував членам комісії розглянути кандидатуру кожного вчителя окремо і винести на голосування пропозиції щодо результатів атестації педагогічних працівників у поточному навчальному році.

Виступили:

Члени атестаційної комісії: _____,
які підтримали пропозицію голови атестаційної комісії.

За результатами комплексної оцінки педагогічної майстерності вчителів, особистого портфоліо та узагальненої системи роботи за допомогою комп'ютерної презентації в міжатестаційний період кожного педагогічного працівника було проведено таємне голосування, результати якого наведено в таблиці:

Учитель, який проходив атестацію	**Винесено на голосування**	**Результати голосування:**			**Підсумки голосування**
		за	**проти**	**утрималось**	
	Відповідає займаній посаді	13	0	0	Рішення прийнято
	Встановити кваліфікаційну категорію «спеціаліст II категорії»	13	0	0	Рішення прийнято
	Відповідає займаній посаді	13	0	0	Рішення прийнято
	Порушити клопотання перед атестаційною комісією управління освіти	13	0	0	Рішення прийнято

Продовження

Учитель, який проходив атестацію	Винесено на голосування	Результати голосування:			Підсумки голосування
		за	проти	утрималися	
	про встановлення кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії»				
	Відповідає займаній посаді	13	0	0	Рішення прийнято
	Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність установленій раніше кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії»	13	0	0	Рішення прийнято
	Відповідає займаній посаді	13	0	0	Рішення прийнято
	Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність установленій раніше кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії»	13	0	0	Рішення прийнято
	Відповідає займаній посаді	13	0	0	Рішення прийнято
	Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність установленій раніше кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії»	13	0	0	Рішення прийнято
	Відповідає займаній посаді	13	0	0	Рішення прийнято
	Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність установленій раніше кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» та присвоєння педагогічного звання «старший учитель»	13	0	0	Рішення прийнято

Закінчення

Учитель, який проходив атестацію	Винесено на голосування	Результати голосування:			Підсумки голосування
		за	проти	утримались	
	Відповідає займаній посаді	13	0	0	Рішення прийнято
	Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність установленій раніше кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» та присвоєння педагогічного звання «вчитель-методист»	13	0	0	Рішення прийнято

Ухвалили:

1. Встановити кваліфікаційну категорію «спеціаліст другої категорії» вчителю англійської мови ЗНЗ _____.

2. Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про встановлення кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» вчителю початкових класів _____.

3. Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність установленій раніше кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» таких педагогічних працівників:

_____ — заступник директора з ВР, яка викладає курс «Основи здоров'я»;

_____ — учитель англійської мови;

_____ — учитель математики;

_____ — учитель початкових класів.

4. Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність установленій раніше кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» та присвоєння педагогічного звання «старший учитель» таким педагогічним працівникам:

_____ — учителю англійської мови;

_____ — учителю початкових класів.

5. Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність установленій раніше кваліфікаційній

категорії «спеціаліст вищої категорії» та присвоєння педагогічного звання «вчитель-методист» таким педагогічним працівникам:

_____ — учителю англійської мови;
_____ — учителю музики;
_____ — учителю української мови та літератури;
_____ — учителю хімії.

Голова атестаційної комісії _____
Секретар комісії _____

ПОРТФОЛІО ВЧИТЕЛЯ

Портфоліо (від франц. *porter* — висловлювати, формулювати, нести і *folio* — лист, сторінка) — досьє, збір досягнень.

Портфоліо вчителя може бути оформлено у формі:

- теки (в теці-накопичувачі з файлами);
- презентації *(Microsoft PowerPoint);*
- відеоролика;
- веб-сайту;
- блогу.

Склад портфоліо залежить від конкретних завдань, які ставить перед собою сам учитель.

Портфоліо складається з таких розділів:

1. Загальні відомості про вчителя.
2. Результати педагогічної діяльності.
3. Науково-методична діяльність.
4. Позаурочна діяльність із предмета.
5. Навчально-матеріальна база.

Загальні відомості про вчителя _____

Даний розділ включає матеріали, що відображають досягнення вчителя в різних галузях.

- Інформація про вчителя.

Наприклад, може бути оформлена у вигляді таблиці:

Особові дані		
Прізвище, ім'я, по батькові		
Дата народження		
Власний сайт, блог		
Освіта		
ВНЗ		
	Дата закінчення	
	Факультет	
	Спеціальність	
	Кваліфікація	

Закінчення

	Середній бал диплома	
Професійний шлях		
Місце роботи		
	Період	
	Посада	
	Категорія	
	Загальний педстаж	
Підвищення кваліфікації		
Заклад		
	Дата	
	Назва курсу	
	№ посвідчення	
Атестація		
Категорія		
	Дата	
Грамоти/Листи подяки		
1. Міський рівень		
2. Шкільний рівень		
3. Інші		
Звання/ступені		
Наукові ступені, вчені та почесні звання		
Діяльність		

- Копії документів, які підтверджують наявність наукових ступенів, вчених та почесних звань.
- Найбільш значущі урядові нагороди, грамоти, подяки.
- Дипломи різних конкурсів.
- Інші документи.

Цей розділ дає уявлення про процес індивідуального розвитку педагога.

Результати педагогічної діяльності

У цей розділ вміщується порівняльний аналіз діяльності педагогічного працівника за останні роки на підставі:

- контрольних зрізів знань;
- участі вихованців у шкільних і міських олімпіадах, конкурсах;
- результатів проміжної і підсумкової атестації учнів;

- наявності медалістів;
- вступу випускників до вишів за фахом та ін.

Матеріали цього розділу дають уявлення про динаміку результатів педагогічної діяльності вчителя за певний період.

Науково-методична діяльність

У цей розділ вміщуються методичні матеріали, що свідчать про професіоналізм педагога:

- Матеріали, у яких обґрунтовується вибір учителем використовуваних освітніх технологій.
- Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі, технологій навчання дітей з проблемами розвитку тощо.
- Робота в методичному об'єднанні, співпраця з районним методичним центром, вишами й іншими установами.
- Участь у професійних і творчих педагогічних конкурсах.
- Участь у методичних тижнях.
- Організація і проведення семінарів, круглих столів, майстер-класів тощо.
- Проведення наукових досліджень.
- Розробка авторських програм.
- Підготовка творчого звіту, реферату, доповіді, статті.
- Інші документи.

Матеріали цього розділу дають уявлення про професіоналізм учителя за певний період.

Позаурочна діяльність із предмета

Розділ містить документи:

- Список творчих робіт, рефератів, навчально-дослідницьких робіт, проектів із предмета.
- Роботи переможців олімпіад, конкурсів, змагань, інтелектуальних марафонів тощо.
- Сценарії позакласних заходів, фотокартки, відеоматеріал із записом проведених заходів (виставки, екскурсії, брейн-ринги й ін.).
- Програми гуртків, факультативів.
- Інші документи.

Навчально-матеріальна база

У цьому розділі розміщені:

- Список словників та іншої довідкової літератури з предмета.
- Список унаочнення (макети, таблиці, схеми, ілюстрації, портрети й ін.).
- Наявність технічних засобів навчання (телевізор, відеомагнітофон, музичний центр, проектор та ін.).
- Наявність комп'ютера і комп'ютерних засобів навчання (програми віртуального експерименту, контролю знань, мультимедійні електронні підручники й т. ін.).
- Аудіо- і відеоматеріали.
- Наявність дидактичного матеріалу, збірок завдань, вправ, прикладів рефератів і творів тощо.
- Вимірники якості навченості учнів.
- Інші документи за бажанням учителя.

ПІДСУМКОВІ НАКАЗИ

Наказ

____.03.2012 р. м. Київ № _____

Про підсумки атестації педагогічних працівників у 2011/12 н. р.

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», на виконання Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930, відповідних наказів органів управління освітою, на підставі рішення атестаційної комісії ЗНЗ від ___.03.2012 р., протокол № ___, та з метою стимулювання цілеспрямованого неперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, зростання їхньої професійної майстерності

НАКАЗУЮ:

1. Встановити кваліфікаційну категорію «спеціаліст другої категорії» вчителю англійської мови ЗНЗ _____.

2. Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про встановлення кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» вчителю початкових класів _____.

3. Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність раніше встановленій кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» таких педагогічних працівників:

_____ — заступника директора з ВР, яка викладає курс «Основи здоров'я»;

_____ — учителя англійської мови;

_____ — учителя математики;

_____ — учителя початкових класів.

4. Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність раніше встановленій кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» та присвоєння педагогічного звання «старший учитель» таким педагогічним працівникам:

_____ — учителю англійської мови;

_____ — учителю початкових класів.

5. Порушити клопотання перед атестаційною комісією при управлінні освіти про відповідність раніше встановленій кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» та присвоєння педагогічного звання «учитель-методист» таким педагогічним працівникам:

_____ — учителю англійської мови;
_____ — учителю музики;
_____ — учителю української мови та літератури;
_____ — учителю хімії.

6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор _____

Наказ

____.04.2012 р. м. Київ № _____

Про підсумки атестації педагогічних працівників за результатами рішення атестаційної комісії II рівня у 20__/20__ н. р.

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», на виконання Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930, відповідних наказів органів управління освітою, на підставі рішення атестаційної комісії II рівня від __ квітня 20__ р., протокол № ___ та з метою стимулювання цілеспрямованого неперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, зростання їхньої професійної майстерності

НАКАЗУЮ:

1. Встановити кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» вчителю початкових класів _____.

2. Визначити, що відповідають раніше присвоєній кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» такі педагогічні працівники:

_____ — заступник директора з ВР, яка викладає курс «Основи здоров'я»;
_____ — учитель англійської мови;
_____ — учитель математики;
_____ — учитель початкових класів.

3. Визначити, що відповідають раніше встановленій кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» та присвоїти педагогічне звання «старший учитель» таким педагогічним працівникам:

_____ — учителю англійської мови;

_____ — учителю початкових класів.

4. Визначити, що відповідають раніше встановленій кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» та присвоїти педагогічне звання «учитель-методист» таким педагогічним працівникам:

_____ — учителю англійської мови;

_____ — учителю музики;

_____ — учителю української мови та літератури;

_____ — учителю хімії.

5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор _____

Наказ

____.05.2012 р. м. Київ № _____

Про стан роботи з педагогічними кадрами у 20__/20__ н. р. (за матеріалами атестації педагогічних працівників)

У сучасних умовах, безсумнівно, кадрова політика в освіті є одним із найважливіших чинників здійснення якісного навчально-виховного процесу.

Нагальне завдання сьогодення для кожного керівника — сформувати такий корпус педагогічних працівників, які були б не лише компетентними і професійно підготовленими фахівцями, а й прибічниками впровадження інноваційних систем, оволодіння комп'ютерною технікою і новітніми інформаційними технологіями, готовими до постійного вдосконалення і підвищення культурно-інтелектуального рівня.

Протягом 20__/20__ н. р. зусилля адміністрації ЗНЗ були спрямовані на якісне вирішення кадрових питань і відпрацювання власної системи кадрової політики.

Як відомо, одним із провідних аспектів у кадровій роботі щодо забезпечення високого методичного й професійного рівня діяльності

педагогічного колективу є підвищення кваліфікації та атестація педагогічних працівників.

Питання особистості вчителя та його професійних якостей завжди займали важливе місце в освітній політиці навчального закладу. Саме тому одним із пріоритетних завдань роботи з кадрами є створення в ЗНЗ системи постійного підвищення фахової майстерності вчителів, головною метою якої є:

— задоволення індивідуальних потреб педагогічних працівників в особистому та професійному зростанні;

— забезпечення потреб у кваліфікованих кадрах високого рівня професіоналізму й культури, здатних компетентно, відповідально і якісно виконувати посадові функції;

— допомога педагогічним кадрам у реалізації актуальних завдань розвитку, вдосконалення і підвищення професійної майстерності й рівня психологічної підготовки;

— активізація творчого потенціалу;

— формування здатності до швидкої адаптації в умовах, які в освітній сфері змінюються постійно.

Реалізація зазначеної мети відбувається шляхом перепідготовки та спеціалізації, підвищення кваліфікації, розширення профілю, стажування та самоосвітньої роботи педагогів. Результати такої діяльності за 20__/20__ н. р. узагальнено в таблиці 1.

Таблиця 1

Категорія педагогічних працівників (слухачів)	**Кількість педагогічних працівників**	**База проведення курсів післядипломного підвищення кваліфікації**
Учителі української мови та літератури	2	ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка
Учителі англійської мови	3	
Учителі інформатики	1	
Учителі математики	2	
Учителі біології	1	
Учителі початкових класів (із вищою освітою)	4	
Учителі фізичної культури	2	
Учителі образотворчого мистецтва	1	
Педагоги-організатори	1	
Разом	**17**	

Аналіз сучасного стану післядипломної освіти й результати досліджень науковців щодо системи неперервного підвищення кваліфікації педагогічних кадрів дають підставу для висновку, що особливої уваги тут потребує система індивідуальної самоосвітньої роботи. Саме тому в закладі освіти як одна з форм науково-методичної роботи організована самоосвітня робота педагогів, яка разом із перепідготовкою кадрів, спеціалізацією, підвищенням кваліфікації та стажуванням дає можливість удосконалити теоретичну і практичну підготовку педагогічних кадрів та підвищити якість знань і вмінь учнів.

В основу організації самоосвіти педагога покладені такі принципи:

— систематичність і послідовність;

— зв'язок з практичною діяльністю;

— взаємозв'язок наукових і методичних знань;

— комплексне вивчення психолого-педагогічних і науково-методичних проблем;

— відповідність змісту самоосвіти рівню підготовки педагога, його інтересам і нахилам.

Протягом 20__/20__ н. р. основними формами самоосвітньої роботи педагогів були індивідуальна робота над науково-методичною та психолого-педагогічною темою (в рамках загальношкільної науково-методичної проблеми), творчі звіти педагогів (у рамках творчих звітів предметних кафедр і підготовки підсумкових атестаційних матеріалів), наставництво та консультування, докурсова і післякурсова підготовка, опрацювання фахових журналів і методичної літератури тощо.

Згідно з планом науково-методичної роботи проведено тематичні заняття для педпрацівників, у т. ч. для тих, хто атестувався в поточному році, а саме:

— «Нормативно-правовий супровід виховного процесу сучасної школи» *(березень 20__ р., відповідальний _____);*

— «Упровадження елементів дистанційного навчання школярів у загальноосвітніх навчальних закладах» *(грудень 20__ р., відповідальний _____);*

— «Моніторинг як інноваційний інструмент забезпечення якості освіти» *(травень 20__ р., відповідальний _____);*

— «Виховання стійкої позитивної навчальної діяльності в учнів: психолого-педагогічний аспект» *(жовтень 20__ р., відповідальний _____).*

Практичні результати самоосвітньої роботи педагогічних працівників і груп педагогів стали предметом розгляду та обговорення

на засіданнях педагогічної ради, науково-методичної ради, атестаційної комісії, предметних кафедр, під час проведення конференцій, педагогічних читань, науково-методичних семінарів, занять школи молодого вчителя (ШМВ) та школи педагогічної майстерності (ШПМ), а також представлені на сторінках педагогічних фахових та наукових видань.

З метою активізації творчої діяльності вчителів, залучення їх до науково-дослідницької роботи й випереджальних наукових експериментів, стимулювання неперервної фахової освіти, підвищення відповідальності за результати навчання й виховання у 20__/20__ н. р. було проведено атестацію 20 вчителів ЗНЗ.

Вона проходила згідно з дорожньою картою атестації педагогічних працівників (таблиця 2).

Таблиця 2

Дорожня карта атестації педагогічних працівників ЗНЗ у 20__/20__ н. р.
(*підстава:* Типове положення про атестацію педагогічних працівників, наказ МОН України № 930 від 06.10.2010 р.)

№	Назва заходу	Терміни проведення	Модератор	Організаційно-правова основа
1	Наказ про створення атестаційної комісії та атестацію	До 20.09. 20__ р.	Директор ЗНЗ	Наказ
2	Складання списків педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації, термінів проходження підвищення кваліфікації та подача їх до атестаційної комісії	До 10.10. 20__ р.	Директор ЗНЗ	Списки педпрацівників; наказ про підвищення кваліфікації
3	Прийом заяв від педагогічних працівників щодо проходження позачергової атестації	До 10.10. 20__ р.	Голова атестаційної комісії	Заяви
4	Затвердження списків педпрацівників, які атестуються, графіка роботи атестаційної комісії та ознайомлення з ним під підпис	До 20.10. 20__ р.	Атестаційна комісія	Протокол

Продовження

№	Назва заходу	Терміни проведення	Модератор	Організаційно-правова основа
5	Вивчення атестаційною комісією педагогічної діяльності осіб, які атестуються *(прізвища)*	До 15.03. 20__ р.	Атестаційна комісія	
6	***Комплексне оцінювання рівня кваліфікації педагогічної майстерності вчителя:***	Атестаційний період	Атестаційна комісія	
	— відвідування уроків, позаурочних заходів;			
	— вивчення рівня навчальних досягнень учнів із відповідного предмета;			
	— ознайомлення з даними про участь педпрацівника в роботі МО, фахових конкурсах, інших заходах, пов'язаних із організацією навчально-виховної роботи			
7	Подача до атестаційної комісії характеристики діяльності педпрацівника в міжатестаційний період	До 01.03.20__ р.	Директор ЗНЗ	Характеристики
8	Ознайомлення педагогічних працівників із характеристикою під підпис	За 10 днів до проведення атестації	Атестаційна комісія	
9	Оформлення атестаційних листів у 2 примірниках	До засідання атестаційної комісії	Атестаційна комісія	Атестаційний лист
10	Засідання атестаційної комісії (розгляд атестаційних листів, заслуховування працівників, які атестуються)	До 01.04.20__ р.	Атестаційна комісія	Протокол
11	***Реалізація рішень атестаційної комісії:***			
	— Наказ директора за результатами атестації	Протягом 5 днів після засідання атестаційної комісії	Директор ЗНЗ	Наказ

Закінчення

№	Назва заходу	Терміни проведення	Модератор	Організаційно-правова основа
	— Доведення до відома працівників наказу за результатами атестації, подача його до бухгалтерії для нарахування заробітної плати	Протягом 3 днів після видачі наказу	Директор ЗНЗ	

Протягом атестаційного періоду здійснювалося комплексне оцінювання рівня кваліфікації та професійної майстерності педагогічних працівників та результатів їхньої діяльності через вивчення рівня навчальних досягнень учнів із відповідного предмета.

З метою отримання необхідної інформації щодо системи роботи вчителів, які атестуються, та організації ними навчально-виховного процесу вивчено шкільну документацію (класні журнали, журнали факультативних та індивідуальних занять, календарно-тематичне та поурочне планування вчителів, плани роботи предметних кафедр), відвідані навчальні заняття й виховні заходи, здійснено моніторинг навчальних досягнень учнів, проведено анкетування учнів закладу освіти, огляд навчальних кабінетів.

При вивченні й узагальненні системи роботи вчителів особлива увага зверталася на такі аспекти їхньої діяльності, як:

— дотримання інструктивно-методичних та програмових рекомендацій щодо вивчення навчальних дисциплін, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів;

— ведення шкільної документації;

— методичний та науково-теоретичний рівень викладання предметів;

— позакласна та індивідуальна робота вчителя;

— стан успішності та якість знань учнів.

Аналіз, узагальнення й систематизація отриманої інформації дали можливість констатувати, що викладання навчальних предметів учителями, які атестувались, здійснювалося згідно з чинними державними навчальними програмами та з дотриманням основних інструктивно-методичних рекомендацій і вимог до їх використання.

Календарно-тематичне планування вчителів складено з урахуванням методичних рекомендацій (відповідно до особливостей кожного

предмета), у них передбачені в необхідній кількості всі обов'язкові види робіт та контролю, витримані за кількістю годин і змістом. Календарні плани всіх учителів пройшли розгляд та погодження на засіданнях предметних кафедр, перевірені заступником директора з НМР та затверджені керівником ЗНЗ.

Поурочні плани вчителів відповідають нормам та відображають їхню роботу з виконання державних програм.

Класні журнали ведуться вчителями чітко й охайно з дотриманням вказівок до їх ведення та методичних рекомендацій щодо оформлення в класному журналі результатів навчальних досягнень учнів. Проведені уроки записуються згідно з календарно-тематичним плануванням, з урахуванням вимог до кожної навчальної дисципліни.

Результати вивчення науково-методичної підготовки вчителів свідчать про те, що вчителі мають ґрунтовну науково-теоретичну підготовку, добре володіють методикою викладання навчальних дисциплін, забезпечують на достатньо високому рівні засвоєння учнями програмового матеріалу, значну увагу приділяють формуванню ключових компетентностей.

Взаємини між педагогами й учнями на заняттях будуються на засадах взаємоповаги, довіри, співпраці. Значна увага приділяється створенню найсприятливіших умов для навчання учнів на основі найповнішого врахування їх нахилів, здібностей, інтересів.

Структура відвіданих уроків переважно відповідала їхньому типу, характеризувалася чіткістю й завершеністю. Викладання навчального матеріалу відзначалося науковістю, доступністю, практичним спрямуванням. Достатня увага приділялася виділенню головного зі змісту виучуваного матеріалу та його засвоєнню безпосередньо на уроці.

Учителі _____ на уроках ефективно використовують сучасні форми й методи навчання, які суттєво активізують розумову та пізнавальну діяльність учнів, сприяють підвищенню їхнього інтересу до вивчення предмета. Цікаво й захопливо з використанням інтерактивних методик (уроки-семінари, інтегровані уроки, конференції, уроки-диспути, заочні подорожі, літературні вікторини, конкурси читців, знавців-ерудитів, написання нарисів, творів-есе тощо) проводять уроки вчителі _____.

Педагоги _____ особливу увагу акцентують на роботі з обдарованими учнями й тими, хто цікавиться предметом, розвивають їхні творчі здібності, мобілізують енергію та зусилля учнів на творчий пошук. Диференціація навчальних завдань, їх розробка з урахуванням

індивідуальних особливостей учнів, рівня їхньої підготовки й розвитку інтересу є характерними особливостями підготовки до уроків учителів _____.

Рівень навчальних досягнень учнів, виявлений у ході вивчення стану викладання предметів, підтвердив достатньо високий рівень науково-методичної підготовки вчителів і свідчить про якісні показники навченості вихованців. Середні виміри якості знань учнів з _____ становлять 72 %, з _____ — 83 %, з _____ — 81 %, із _____ — 83 %, що свідчить про стійку динаміку до зростання.

Огляд навчальних аудиторій показав, що предметно-просторове середовище створене вчителями, які проходили атестацію, відповідає психолого-педагогічним, санітарним та освітнім критеріям. Кабінети сучасно обладнані, мають необхідне матеріально-технічне й навчально-методичне забезпечення, утримуються відповідно до чинних норм та правил з охорони праці й техніки безпеки.

Окремо слід відзначити плідну роботу завідувачів кабінетів _____ щодо постійного вдосконалення матеріально-технічної бази, естетичного оформлення, наповнення навчальних аудиторій літературою, методичними та дидактичними матеріалами, наочністю.

Протягом 20__/20__ н. р. педагогічні працівники, які проходили атестацію, стали ініціаторами проведення районних та міських заходів, науково-практичних семінарів, а саме:

— районного семінару-практикуму «Інноваційні підходи до викладання образотворчого мистецтва» (вчитель образотворчого мистецтва _____);

— районного семінару-практикуму «Роль української літератури в громадянському становленні учнів» (учитель української мови та літератури _____);

— районного науково-методичного семінару «Актуальні проблеми наступності в організації і змісті початкової та основної школи» (вчитель початкових класів _____);

— районного науково-методичного семінару «Формування компетентностей учнів засобами сучасних інноваційних технологій» (учителі біології: _____);

— районного науково-методичного семінару «Забезпечення повноцінного фізичного розвитку школярів, охорони їхнього життя й здоров'я, попередження дитячого травматизму» (вчителі фізичної культури _____ та педагог-організатор _____);

— міського семінару-практикуму до 150-річчя від дня народження А. П. Чехова «Майстер слова» (вчителі світової літератури _____).

У таблиці 3 наведено комплексний кількісний аналіз проведення та результативність проходження атестації педагогічними працівниками у 20__ /20__ н. р.

Таблиця 3

Аналіз проходження атестації педпрацівниками

Результативність	Кваліфікаційні категорії			Педагогічні звання	
	II	I	вища	Старший учитель	Учитель-методист
Встановлення категорії / присвоєння звання	—	2	9	6	1
Підтвердження категорії / педагогічного звання	—	1	8	—	2
Разом	**0**	**3**	**17**	**6**	**3**
Загальна кількість учителів, які пройшли атестацію	**20**				

Підсумовуючи стан роботи з підвищення педагогічного, методичного та фахового рівнів педагогічних працівників навчального закладу, слід зазначити, що всі заходи науково-методичного спрямування, передбачені планом роботи атестаційної кампанії, виконано в повному обсязі.

Важливим напрямом роботи з педагогічними кадрами є питання педагогічної деонтології як системи морально-етичних норм і принципів, необхідних педагогові для виконання своїх професійних обов'язків. І хоча традиційно на перше місце виходить навчальна (дидактична) функція вчителя, треба зазначити, що повноцінне навчання й виховання неможливе без особливої педагогічної етики і моралі, адже педагог готує своїх вихованців до конкретних запитів суспільства, він залишається носієм і провідником людської культури, бере участь у формуванні особистості. Саме тому на перший план висуваються гуманістичні норми моралі, етика спілкування вчителя з учнями, співчуття до дитини й любов до неї, особисті риси педагога: толерантність, чемність,

коректність, делікатність, тактовність, скромність, уміння зіставляти власну самооцінку з думкою інших, не переоцінювати себе, свою значимість, попереджати можливі конфліктні ситуації тощо. Також треба зазначити, що професійна поведінка педагогічного працівника не обмежується стосунками «вчитель — учень», а має більш загальний характер, а саме:

— передбачає виконання громадського обов'язку та необхідність свідомого підпорядкування особистих інтересів потребам суспільства;

— визначає форми професійної моралі, педагогічної культури та етики поведінки в колективі;

— потребує дотримання етичних відносин у системах *«педагог — батьки», «педагог — педагог».*

Отже, задля підвищення рівня професійної культури та педагогічної етики працівників протягом 20__/20__ н. р. було проведено низку заходів, серед яких: семінари-практикуми «Основи педагогічної культури та етики», «Етичні аспекти педагогічної праці»; тренінги «Комунікативні компетентності педагога», «Створення позитивного психоемоційного клімату в учнівському колективі».

Питання дотримання педпрацівниками професійно-моральної культури праці неодноразово розглядалися *на засіданнях педагогічної ради,* а саме:

— «Оцінка професійної діяльності, загальної культури та моральних якостей педагогів»;

— «Попередження порушень педагогічної етики та прав дитини».

Підсумовуючи сказане, можна констатувати, що питання педагогічної деонтології були й залишаються основним аспектом у роботі з педагогічними кадрами та є об'єктом постійної уваги з боку адміністрації і громадських об'єднань навчального закладу.

Аналізуючи роботу з педагогічними кадрами, не можна залишити поза увагою виконавську дисципліну вчителів і виконання посадових обов'язків працівниками. Аналіз результатів контролю дає підстави констатувати, що переважна більшість педагогів якісно виконує свої професійні обов'язки, чітко дотримується правил внутрішнього трудового розпорядку, виконує всі розпорядження адміністрації в зазначені терміни й дуже професійно. Прикладом професійного ставлення до своїх посадових обов'язків та їх якісного виконання є вчителі:

_____.

У зв'язку з вищезазначеним та з метою подальшого вдосконалення означеного напряму роботи

НАКАЗУЮ:

1. Роботу з педагогічними кадрами, які проходили атестацію протягом 20__/20__ н. р., вважати результативною.

2. Заходи щодо підвищення педагогічного, психологічного, методичного та фахового рівнів педпрацівників вважати виконаними.

3. Заступникові директора з НМР _____:

— скоординувати роботу з педагогічними кадрами ЗНЗ на 20__/20__ н. р. з урахуванням позитивного досвіду минулого та рекомендацій сучасної педагогічної теорії і практики;

— урізноманітнити спектр форм, методів, засобів, технологій методичної роботи щодо професійної андрагогіки вчителів;

— розробити теоретичний опис та практичні рекомендації щодо створення екосередовища ЗНЗ за системою «педагогіки співпраці» та «ідеї життєтворчості»;

— активізувати роботу для узагальнення передового педагогічного досвіду вчителів (за матеріалами атестації) та створення банку даних педагогічної інноватики.

4. Заступникам директора ЗНЗ:

— сприяти активізації творчої діяльності вчителів, стимулюванню неперервної фахової та загальної освіти, підвищенню їхньої персональної відповідальності за результати навчання й виховання дітей;

— узяти під особистий контроль дотримання трудової дисципліни вчителями та виконання ними посадових обов'язків на високому організаційному рівні.

5. Педагогічним працівникам систематично працювати над підвищенням рівня самоосвіти, професіоналізму, вдосконаленням педагогічної техніки й технологій.

6. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор _____

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про освіту». — http://zakon.rada.gov.ua/

2. Закон України «Про загальну середню освіту». — http://zakon.rada.gov.ua/

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 778 «Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад». — http://zakon.rada.gov.ua/

4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930 «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників». — http://mon.gov.ua/

5. Атестація вчителя // Завуч. — 2010. — № 18 (420).

6. Атестація педагогічних працівників: Метод. посіб. / О. Круцило, В. Захарчук. — К.: Шк. світ, 2006.

7. *Долинська Л. В.* Тренінг особистісно-професійної зрілості / Л. В. Долинська, О. В. Темрук. — К.: Марич, 2010.

8. Кваліфікаційні вимоги до професійної діяльності педагогічних працівників; Аналітичний звіт за результатами дослідження з освітньої політики. У 2-х кн. / За заг. ред. Г. В. Єльникової. — К.; Черкаси, 2010. — Кн. 1.

9. *Малишева О.* Діяльність керівника навчального закладу під час атестаційного періоду // Практика управління закладом освіти. — 2011. — № 9.

10. *Малишева О.* Підбиття підсумків атестації педагогічних працівників // Практика управління закладом освіти. — 2011. — № 2.

11. *Малишева О.* Порядок складання характеристики діяльності педагогічних працівників та оформлення атестаційних листів // Практика управління закладом освіти. — 2011. — № 2.

12. Методичні рекомендації щодо проведення атестації // Директор школи. — 2006. — № 37 (421).

13. *Онуфрієва О.* Атестація педагогічних працівників // Директор школи. — 2008. — № 25—26 (505—506).

14. Психологічний клімат колективу / Упоряд.: О. Марінушкіна; за заг. ред. С. Максименка. — К.: Главник, 2004.

Науково-виробниче видання

Бібліотека «Шкільного світу»

Беженар Оксана Адамівна
Беженар Георгій Дмитрович

Атестація педагогічних кадрів

Упорядник ***Голубенко*** *Марія Кирилівна*

На обкладинці використано фрагмент картини Emile Vernon "Carnation Are For Love"

Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 6,51. Наклад 2500 пр.
Зам. 2212.

ТОВ Видавництво «Шкільний світ»
01014, Київ, вул. Тимірязєвська, 2
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 775 від 21.01.2002

Видрукувано з готових діапозитивів в ПП «Житомирська облдрукарня»
10014, Житомир, вул. Мала Бердичівська, 17
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ЖТ № 1 від 06.04.2001

ЯК ПРИДБАТИ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА «ШКІЛЬНИЙ СВІТ»?

1. ПЕРЕДПЛАТИТИ ЗА «КАТАЛОГОМ ВИДАНЬ УКРАЇНИ», який є в кожному поштовому відділенні.У розділі «Газети України» знайдіть Вашу улюблену фахову газету за назвою предмета, який Ви викладаєте. А трохи нижче шукайте книжкову серію цієї газети. Наприклад, якщо Ви – математик, то, відповідно, Ваша газета – «Математика», а книжкова серія – «Математика. Бібліотека». Якщо Ви працюєте у дитячому садку, Вам потрібна серія «Дитячий садок. Бібліотека». Якщо Ви очолюєте методичну службу райво, спеціально для Вас створена серія «Управління освітою. Бібліотека». Учителям сільської школи слід ознайомитися з книжковою серією «Сільська школа. Бібліотека», учителям географії – «Краєзнавство. Географія. Туризм. Бібліотека», початкових класів «Початкова освіта. Бібліотека», а класним керівникам «Шкільний світ. Бібліотека».

2. КУПИТИ книжки безпосередньо у видавництві, або звернутися в одне з наших представництв, які є в усіх областях України.

Місто, область	Представник	Телефони
Вінницька	Гаврилюк Олена Андріївна	сл. тел.: (0432) 67-18-13
Волинська	Майко Світлана Михайлівна	сл. тел.: (03322) 4-71-52; моб. тел.: 097-472-28-46
Дніпропетровська	Банковська Алла Аркадіївна	сл. тел.: (056) 776-84-18; моб. тел.: 096-373-16-33
Донецька	Сьомова Раїса Сергіївна	сл. тел.: (062) 304-21-14; моб. тел.: 097-524-38-52
Житомирська	Білецька Леся Володимирівна	сл. тел.: (0412) 47-36-58; моб. тел.: 097-325-82-16
Закарпатська	Лемак Марина Василівна	сл. тел.: (03122) 3-73-38; моб. тел.: 050-927-79-53
Запорізька	Круть Тетяна Валеріївна	сл. тел.: (061) 220-51-88; моб. тел.: 066-301-81-87
Івано-Франківська	Скоморовська Наталія Богданівна	сл. тел.: (03422) 3-11-84; моб. тел.: 097-510-38-72
Кіровоградська	Супрун Людмила Миколаївна	сл. тел.: (0522) 24-66-08; моб. тел.: 093-849-04-81
Луганська	Бондарева Людмила Миколаївна	сл. тел.: (0642) 50-52-18; моб. тел.: 097-482-54-59
Львівська	Синьова Ірина Іванівна	сл. тел.: (032) 243-71-11; моб. тел.: 097-477-01-49
Миколаївська	Гоцуляк Марія Федорівна	моб. тел.: 097-559-71-31
Одеська	Ацабріка Ірина Федорівна	сл. тел.: (048) 729-45-12; моб. тел.: 067-785-61-56
	Антонішина Лілія Михайлівна	моб. тел.: 097-265-25-40
Полтавська	Стадник Світлана Михайлівна	сл. тел.: (05322) 2-49-56; моб. тел.: 097-512-29-74
Рівненська	Подкопаєва Тетяна Віталіївна	сл. тел.: (0362) 43-80-54; моб. тел.: 097-398-22-96
Сумська	Собина Ганна Дмитрівна	сл. тел.: (0542) 65-88-91; моб. тел.: 099-036-26-10
Тернопільська	Сіньковська Інна Михайлівна	сл. тел.: (0352) 43-57-83;моб. тел.: 097-523-59-39
Харківська	Столяренко Ганна Андріївна	сл. тел.: (057) 756-89-69; моб. тел.: 097-502-03-86
Херсонська	Фоміна Лариса Анатоліївна	сл. тел.: (0-552) 41-08-11; моб. тел.: 050-952-54-05
	Неннова Олена Василівна	моб. тел.: 066-377-65-68
Хмельницька	Ганчевська Марина Павлівна	сл. тел.: (0382) 76-48-51; моб. тел.: 050-611-50-07
Черкаська	Бондаренко Олена Андріївна	сл. тел.: (0472) 64-76-22; моб. тел.: 097-773-79-50
Чернівецька	Морочковська Лариса Анатоліївна	сл. тел.: (037) 290-23-17; моб. тел.: 097-386-50-57
Чернігівська	Петрова Олена Семенівна	дом. тел.: (0462) 77-54-57; моб. тел.: 097-513-33-94
м. Біла Церква	Терехова Ольга Олександрівна	сл. тел.: (04563) 5-30-52; моб. тел.: 097-689-03-15
м. Пирятин	Бикова Тетяна Захарівна	моб. тел.: 068-922-97-16; 097-658-53-15
м. Сімферополь	Васьків Тетяна Федорівна	сл. тел.: (0652) 27-33-70; моб. тел.: 050-645-67-81

3. ВИ МОЖЕТЕ ЗАМОВИТИ будь-які книжки поштою. Для цього зателефонуйте у видавництво за тел.: (044) 284 24 50, або надішліть sms-повідомлення такого змісту: «Хочу замовити книжки» на номер 067 408 84 73, і ми вам передзвонимо. Ви отримаєте книжки післяплатою у своєму поштовому відділенні.

Наша адреса:
01014, м. Київ, вул. Бастіонна, 15, «Шкільний світ»
Довідки за телефонами: **(044) 284-24-50, 537-32-00**

СІЧЕНЬ

- Урок: 100 інноваційних прийомів
- Атестація педагогічних кадрів. *Г. Беженар, О. Беженар*
- Шкільний театр. П'єси
- Методика навчання мистецтва в основній школі. *Л. Масол*
- Метод проектів за ідеями Софії Русової. *Л. Синекоп*
- Пісенний дивокрай. 1—4 класи. *М. Ведмедеря*
- Проектна робота на уроках англійської. 5—9 кл.
- Проектна робота на уроках німецької
- Трудове навчання. Календарно-тематичні плани. Варіативні модулі. 5—6 кл.
- Фінансові головоломки на уроках математики. *С. Климчук*
- Конструктор уроків: фізика, біологія. *А. Басок, О. Кулініч*
- Сучасні підходи до вивчення інформатики
- Хімія та здоров'я. Інтегровані уроки, позакласні заходи, тести
- Психопрофілактика конфліктів. *Н. Пов'якель*
- Допомога дітям з мовленнєвими проблемами. *Л. Шукшина*

ЛЮТИЙ

- Урок: 100 інноваційних прийомів. Книга 2.
- Азбука вічних цінностей. Етичне виховання. 1 кл.
- Анімаційна студія як позашкільна форма медіаосвіти
- Педагогічна майстерність та методичний супровід
- Основи християнської культури — дошкільникам. *Н. Химич*
- Ігри на уроках мови та літератури.
- Тестовий контроль знань з біології у 10—11 кл.
- Будь здоров, учителю. Тренінги.
- Управління емоційним станом за допомогою раціонально-емотивної терапії. *В. Калошин*
- Абетка правового виховання. *В. Волканова*

БЕРЕЗЕНЬ

- Урок: 100 інноваційних прийомів. Книга 3.
- Формування ціннісного ставлення до себе. Виховні заходи. 5—8 кл.
- Збереження репродуктивного здоров'я підлітків
- Система превентивного виховання
- Природа планети Земля і Космосу. Програма з вивчення англійської мови для дітей 5-го і 6-го років життя. *Т. Лайко*
- Особливості вивчення казки в початковій школі: виховний аспект
- Трудове навчання. Робота з обдарованими дітьми. (Тестові завдання)
- Математичний аналіз теоретичних основ інформатики
- Хімія в моєму житті
- Діти з особливими освітніми потребами у загальноосвітній школі. *Т. Ілляшенко, А. Обухівська*

ШКІЛЬНИЙ СВІТ

ВИСОКА ЯКІСТЬ
ДОСТУПНА ЦІНА

КВІТЕНЬ

- Азбука вічних цінностей. Етичне виховання. 2 кл.
- Портфоліо вчителя.
- Формування ціннісного ставлення до сім'ї, родини, людей. Виховні заходи. 5—8 кл.
- Педагогічна рада в позашкільному навчальному закладі
- Серйозні ігри для серйозних людей
- Гуманізація розвитку старших дошкільників під впливом українських музично-хореографічних традицій. Навчально-методичний посібник. *А. Шевчук*
- Позакласна робота. Англійська мова
- Бібліотечка вчителя німецької мови. Початкова школа
- МАТЕМАТИКА + … Інтегровані уроки. *Н. Черненко*
- 3D-max
- Інтернет-ресурси на уроках географії
- Психологічна допомога дітям і підліткам з розладами поведінки. *І. Мамайчук, М. Смірнова*

ТРАВЕНЬ

- Робоча книга методиста з навчально-виховної роботи
- Корпоративна культура навчального закладу
- Школа ремесел
- Психофізіологія дітей з особливими потребами. *О. Кочерга*
- Віршовані сценарії свят для молодших школярів. *Н. Грицюк*
- Аналіз поетичних творів
- Предметні тижні фізико-математичного циклу
- Пошук скарбів свого «я». Просвітницький тренінг для підлітків. *О. Бернацька*
- Методи роботи соціального педагога. *Г. Бондаренко*

ЧЕРВЕНЬ

- Азбука вічних цінностей. Етичне виховання. 3 кл.
- Дозвілля школярів: ігри, розваги, конкурси
- Банк педагогічних ідей
- Родинне виховання на традиціях українського народу
- Різнорівневі завдання для тематичного оцінювання з історії України та всесвітньої історії
- Трудове навчання. Розробки уроків. 10 кл.
- Інфокомунікація. *В. Лапінський*
- Календарно-тематичне планування з фізкультури. 5—9 кл. Спецгрупа
- Сім кольорів життя. Арт-терапевтичні заняття для підлітків. *О. Бернацька*

ISBN 978-966-451-704-8

9 789664 517048 >

З питань розповсюдження звертайтеся за тел.:

(044) 284-24-50, 286-45-94